

LJUNGBYS OMVÄRLD

OMVÄRLDSBEVAKNING FÖR LJUNGBY KOMMUN

2017-10-04

Sweco Society AB

Peter Albinson, Sofia Rönnqvist & Erik Bergfors

SAMMANFATTNING

Baserat på genomförda workshops, dialoger och genom litteraturstudier och statistikdata föreligger följande omvärldsanalys gällande Ljungby kommun och till det ett antal förslag kopplat till Ljungbys framtid. Förslagen baseras på vad som uppfattas som centrala punkter för Ljungby att fördjupa och/eller utveckla sig inom. De tio punkterna är:

1. Gör det mycket enkelt att utveckla idéer i Ljungby kommun.
2. Göra resandet enklare samt underlätta för transporter och logistik av alla slag.
3. Öka attraktiviteten mot gruppen unga vuxna och etablera lockande levnadsmiljöer.
4. Se över hur trygghetsfaktorerna kan förstärkas.
5. Aktivt genomföra benchmarking mellan branscher och industrier för att visa på möjliga utvecklingspår med fokus på digitalisering.
6. Etablera dialog och påbörja diskussioner kring att stödja utveckling av olika former av tjänster inom både etablerade och nya områden.
7. För dialog om kommande behov hos näringslivet. Inled parallellt proaktiva samarbeten för att få framförallt unga vuxna in på arbetsmarknaden.
8. Inled ett arbete som stödjer en uppbyggnad av en utvecklingsplats kring relevanta vattenfrågor i Ljungby.
9. Den muntliga traditionen är stark på många platser runt om i världen. Att använda sagobygdens redan etablerade varumärke för att locka till sig mer kultur ses ha en stor potential då det redan finns kopplingar till exempelvis Unesco och våra traditionella folksagor.
10. Fortsätt den positiva vägen med att föra dialog om framtiden i samtiden. Bjud in till samtal mellan olika myndigheter och hitta möjligheter till utveckling mellan ansvarsområden.

Dessa punkter ska ses oberoende om det blir ett stationsläge i Ljungby eller inte. Ljungby har ett antal unika värden och Ljungby ligger rent geografiskt på ett godtagbart avstånd för dagpendling. Att arbete med att bredda arbetsmarknaden samt att etablera proaktiva dialoger med både relevanta myndigheter och med aktörer inom den omgivande geografin ska ses som viktigt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Inledning	6
1.1	Ett uppdrag för framtiden	6
1.2	Metod och underlag	7
1.3	Rapportens upplägg	9
2	Den globala världens inverkan på Ljungby	10
2.1	Fem megatrender	11
2.2	Megatrend: Teknikutvecklingen och framförallt digitaliseringen	12
2.3	Megatrender: Urbanisering och globalisering	14
2.4	Megatrend: Ekonomisk utveckling	15
2.5	Megatrend eller hotbild: Resursbrist och klimatförändringar	16
2.6	Hotbilder i stort	17
2.7	Globala hotbilder att ta hänsyn till	18
3	Nationella frågor som påverkar Ljungby	19
3.1	Vi blir äldre i en allt större mångfald	19
3.2	Urbanisering förstärker obalanser	20
3.3	Ökade klyftor i samhället	21
3.4	Unga vuxna som ställer krav	22
3.5	Större arbetsmarknader genererar ökad pendling	22
3.6	Ökad automatisering och digitalisering förändrar behovet av människan	23
3.7	"Big Data" öppnar för helt nya möjligheter	24
3.8	Omstruktureringen inom skogssektorn	24
3.9	Klimatet har knappt börjat påverka Sverige	25
3.10	Besöksnäringens ökning	25
3.11	Jag- och vi-samhället	27
3.12	Det livslånga lärandet	27
4	Näringslivsutveckling	28
4.1	Specifika förutsättningar för små kommuner	28
5	Omvärdens behov av lösningsförslag	30
6	Ljungbys förutsättningar och utmaningar	32
6.1	Åldersstruktur	34
6.2	Branschbredd	35
6.3	Andel högutbildade	40
6.4	Ohälsa	41

6.5	Långtidsarbetslöshet	43
6.6	Gymnasieelevers examen	45
6.7	Workshops i Ljungby	46
7	Prioriteringar för Ljungby	47
8	Bilaga ett: Litteratur och källor	50
9	Bilaga två: Workshops i Ljungby	51
9.1	Vad ska Ljungby prioritera idag?	52
9.2	Styrkor för Ljungby	54
9.3	Prioriterade fråga att arbeta vidare med	57
9.4	Upprepade frågor ger fler svar i Workshop två	59
9.5	Vilka styrkor har Ljungby?	60
9.6	Vad ska Ljungby prioritera idag?	62
9.8	Övergripande prioriteringar	64
9.9	Fyrtiofyra samverkansförslag från de två workshoparna	65
9.10	Vatten	68
9.11	Infrastruktur	69
9.12	Trygghet och kultur	70
9.13	Boende	72
9.15	Utbildning	73
9.16	Unga vuxna / Attraktivitet	74
9.18	Natur	76
9.19	Sammanvägning gällande styrkor för Ljungby	77

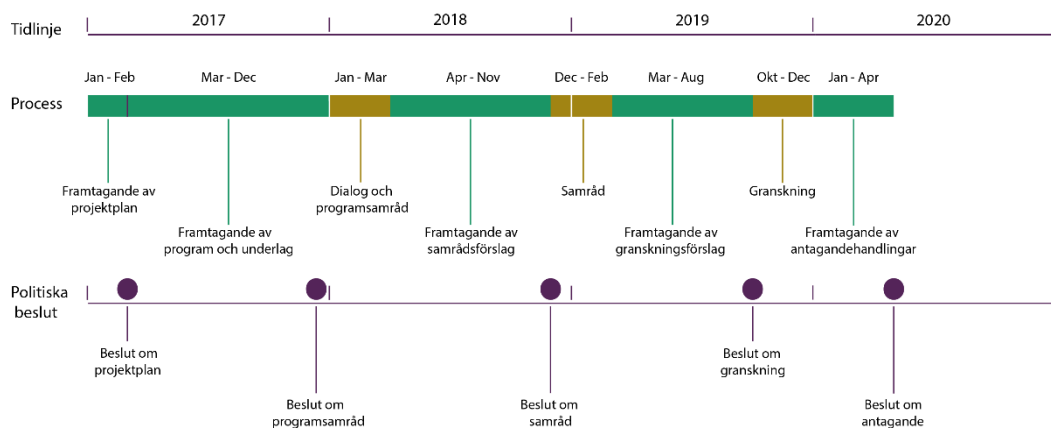
Figurförteckning

Figur 1 Översiktsplan	6
Figur 2 Befolkningsutveckling.	32
Figur 3 Åldersstruktur.....	34
Figur 4 Branschbredd.....	35
Figur 5 Andel sysselsatta av dagbefolkningen; antal personer.	37
Figur 6 Andel sysselsatta av dagbefolkningen, procentsats.....	37
Figur 7 Specialiseringskvot.	38
Figur 8 Förvärvsfrekvens.	39
Figur 9 Andel högutbildade.	40
Figur 10 Ohälsotal.	41
Figur 11 Långtidsarbetslöshet.....	43
Figur 12 Gymnasielevens examen	45
Figur 13 Medverkande workshop ett.....	51
Figur 14 Medverkande workshop två.....	59
Figur 15 Styrkor från Ljungby.....	77
Figur 16 Vad ska Ljungby prioritera	78
Figur 17 Övergripande prioriteringar	79

1 Inledning

1.1 Ett uppdrag för framtiden

Omvärldsanalysen ligger till grund för kommunens långsiktiga utvecklings- och visionsarbete, särskilt gällande arbetet med att ta fram en ny översiktsplan samt inför målarbete för kommunens befolkningsutveckling. I en översiktsplan beskriver kommunen hur man vill stödja en långsiktig utveckling när det gäller bebyggelse och mark- och vattenanvändning. Byggande och andra förändringar i mark- och vattenanvändningen får konsekvenser för omgivningen lång tid framåt. Översiktsplaneringen blir då ett verktyg för att sätta enskilda beslut om den fysiska miljön i ett större perspektiv. Blir det en bra del i en bra helhet, också på lång sikt? Med översiktsplanen anges inriktningen för den långsiktiga utvecklingen mot bättre miljö, enklare vardagsliv för medborgarna och en attraktivare kommun. I bilden ovan återfinns tidsplanen för detta arbete.

Figur 1 Översiktsplan
I ovan bild återfinns hela det tidsförlopp för framtagande av en ny översiktsplan för Ljungby.
Den här rapporten finns med under skedet mars till december 2017 (Framtagande av program och underlag).

Omvärldsanalysen, som är en del av detta arbete, beskriver utifrån tillgängligt underlag nuläge samt vilka förändringar i omvärlden som formar de framtida förutsättningarna för kommunens utveckling och attraktivitet gällande främst näringsliv, arbetsplatser, boende och besökare. Den tillhörande analysen innehåller dessutom en kort beskrivning av kommunens grundförutsättningar och regionala kopplingar inom och utanför länet, samt Ljungby kommuns möjligheter och hot.

Sweco har genomfört en samlad analys av Ljungby som kommun och dess plats i regionen, nationen och världen. Analysen förser härmed kommunen med kunskap om framtida utmaningar och trender samt osäkerheter kopplat till kommunutveckling.

Med koppling till kommunens långsiktiga planering har ett antal fokusområden pekats ut, utifrån vilka förslag på rekommendationer, strategier och konkreta förändringar för framtiden lyfts fram. Vidare ger analysen förslag till prioriteringar för fortsatt arbete med exempelvis strategier för näringsutveckling och boende.

Analysen vill även ge kunskap som kan implementeras och bli till verksamma beståndsdelar i den kommunala verksamheten.

Relaterat mot utvecklingsstrategin för "Gröna Kronoberg 2025" som är Kronobergs läns utvecklingsstrategi så beskriver den målbilden för hela regionen som att etablera "öppna och hållbara livsmiljöer med förnyelseförmåga". Vi väljer att i denna rapport ha med utvecklingsstrategin i bakgrunden och samtidigt belysa det utvecklingsansvar som länsstyrelsen har fått från regeringen. I detta fall handlar det om att statens satsningar skall nå både Kronoberg och framförallt alla Kronobergs kommuner. Kommunerna har dock, och det bör betonas, ett egenansvar för den egna utvecklingen.

1.2 Metod och underlag

Varje plats är unik och har sina möjligheter och tillkortakommanden. Att förstärka befintliga erfarenheter och möjligheter är inte svårt men att vända etablerade tillkortakommanden till att bli till fördelar är ofta mer problematiskt. Att dessutom söka upp och lyfta fram såväl positiva som dolda resurser och frågor under ett begränsat uppdrag är ofta ännu svårare.

Dessutom vet vi, av erfarenhet, att en analys av befintliga förutsättningar och företeelser ofta blir svåröverskådlig om allt ska beaktas – det gäller att fokusera på de mest relevanta

faktorerna som påverkar Ljungby kommun. Vi har därför valt att belysa faktorer som vi bedömer som generellt sett viktiga för kommuners utveckling.

Intervjuer har genomförts med personer som har kunskaper och tankar kring viktiga omvärldsfrågor för Ljungby. Dessa har valts ut i samverkan mellan Sweco och uppdragsgivare. Syftet med intervjuerna har varit att få syn på viktiga utvecklingstrender i Ljungby men också att ytterligare belysa frågeställningar och fenomen som har identifierats i den statistiska analysen.

De statistiska mått som vi har använt oss av är mått som belyser områden som Till exempel befolkning och demografi, branschbredd, branschstruktur och förvärvsfrekvens, ohälsa och långtidsarbetslöshet samt utbildningsnivå.

1.2.1 Genomförande

Analysarbetet inleddes med ett startmöte. Därefter har Sweco och tjänstemän från kommunen tillsammans planerat två workshops. I juni genomfördes den första workshopen med tjänstemän och förtroendevald. I augusti genomfördes den andra workshopen med näringsliv, föreningsliv samt andra personer i det omgivande samhället.

Analysarbetet genomfördes löpande och avrapportering om slutsatser m.m. har skett underhand och i relation till uppdragstagaren. Efter genomarbetad analys har en levererades resultatet i en muntlig presentation samt en skriftlig rapport, denna, som överlämnats till uppdragsgivaren.

1.3 Rapportens upplägg

Omvärldsanalysen presenteras på följande sätt:

I **kapitel fyra** beskrivs **globala trender och hotbilder** som har både en direkt påverkan men också indirekt påverkan på oss genom att de i sin tur driver på andra trender och utvecklingsriktningar. De utgör en viktig inramning till hela omvärldsanalysen och ligger bakom många av de förändringar som kommer att påverka Ljungby och dess framtid.

I **kapitel fem** tittar vi närmare på ett antal **nationella trender** som på motsvarande sätt som i kapitel fyra berör Ljungby.

I **kapitel sex** redogörs för hur kommuner kan arbeta med **näringslivsutveckling** utifrån de resultat som kommit fram ur forskningen.

I **kapitel sju** lyfter vi fram ett antal nationella och internationella organisationers **prioriterade fokusområden**. Detta för att dels få en tredjepartsanalys men också dels för att se vad andra aktörer vill arbeta inom. Detta kan utgöra startskott för samverkan med Ljungby (och omvänt).

I **kapitel åtta** beskrivs och analyseras Ljungby kommuns nuläge och förutsättningar utifrån ett antal **statistiska nyckeltal** och utifrån den input som vi har fått genom de intervjuer som vi har gjort.

I **kapitel nio** ges sedan förslag på **fokuseringar**, baserat på samtliga tidigare inspel och som sedan kan användas för dialog kring kommunens framtida arbete.

Bilagor återfinns i slutet och innehåller dels en översikt över **källor** samt referat och fördjupningar från genomförda **workshops**.

2 Den globala världens inverkan på Ljungby

I en betraktelse av en plats och dess förutsättningar kan man välja att endast utgå från platsens unika betingelser - dess historiska arv, intressen och fokuseringar i nutid och redan upparbetade relationer. Vi väljer här att även titta utanför detta närområde och se andra relevanta inspel som kan styra Ljungbys framtid, inspel som handlar om lagar och förordningar, regelverk, standards, patent och avtal.

Ekonomiska incitament, personliga drivkrafter, kunders och aktieägarens krav på nytta och avkastning är alla exempel på både möjligheter och begränsningar för att skapa utveckling och tillväxt. Vi tar, i vår vardag, en naturlig eller närmast intuitiv hänsyn till detta och en mängd andra faktorer.

Ser vi samtidigt på den generella utvecklingen kan vi konstatera att det sker olika former av trender i allt snabbare takt och i en mängd olika former. Vissa av dem är mycket svåra att förutse och dessutom svåra att förstå konsekvensen utav. Att bilen blev en naturlig ägodel i varje familj på sextioalet slog undan fötterna för en stor del av de lokala livsmedelsbutikerna men skapade samtidigt möjligheter för att jobba på distans.

Vi väljer här först att titta på trender i stort. Med en trend menar vi ett område som får så stor effekt att den är betydande för en branschutveckling.

Vad som får en trend att lyfta är väldigt olika. Det kan handla om att en industrisektor, exempelvis inom modeindustrin, medvetet skjuter fram material, färger eller skärningar mot en marknad men det kan också handla om mer subtila former där exempelvis politiska tankar och idéer sakta växer sig starka. Vad som får en trend att nå det man kallar "tipping point" är svårt att förutse. Bränslesnåla motorer nådde aldrig en större marknad då petroleumindustrin lyckades motarbeta initiativen och bomull har lyckats behålla en stark position samtidigt som det finns andra likvärdiga material.

Trender är relativt lätt att hålla ifrån sig. Vi kan välja att låta bli att följa den då det i allmänhet tar ett tag innan den slår igenom med full styrka. Dehängivna tar till sig de nya tankarna fort och får en allt större mängd efterföljare som till slut etablerar en allt mer stabil marknad för de nya tankarna.

Ett hot eller en hotbild är något helt annat. Exempelvis har de stigande världshaven fått våra svenska kuststäder att börja förbereda sig för återkommande översvämningar på samma sätt som varje kommun förbereder sig på att hantera, för oss idag, mindre vanliga vädersystem.

Många av de hot vi ser i vår omvärld idag är inte nya som fenomen men dess påverkan kan få katastrofala följder på vårt, eller andras samhällen. Andra hotbilder är helt nya och vi står relativt okunniga inför dem. Att förstå, och medvetet arbeta aktivt med dessa innebär inte bara att vi blir bra på att klara dem lokalt utan att vi samtidigt kan erbjuda andra, att dels bli mer förberedda och dels erbjuda produkter och tjänster som minskar risken för hotet eller, i den värsta av världar, när det skett, på ett fungerande sätt återställa världen till ett fungerande samhälle igen.

Större utvecklingstrender i omvärlden påverkar en region eller en kommun på olika sätt då de kan innebära olika typer av begränsningar eller skapar nya möjligheter. Vid genomförande av en omvärldsanalys är det därför viktigt att etablera en förståelse för hur övergripande trender och paradigmskiften kan komma att påverka samhällsutvecklingen på nationell, regional och kommunal nivå och, på samma sätt, inom olika branscher, kommunala förvaltningar och organisationer.

Att se in i framtiden medför en utmaning att fånga de skeenden som är viktiga på längre sikt - ofta fångas vi av händelser som kräver vår uppmärksamhet här och nu och vi bortser ibland från utvecklingstrender som är mindre påträngande. Historien är full av missbedömningar och många faktorer som har visat sig vara mycket betydelsefulla för samhällsutvecklingen har underskattats. En av de största utmaningarna när det gäller omvärldsanalys handlar därför om att se bortom tillfälliga trender såsom ekonomiska återkommande (låg-)konjunkturen. Detta gäller inte minst om analysen syftar till att ha en tidshorisont som sträcker sig längre än enstaka år.

I nedanstående framställning kommer Sweco att redogöra för ett antal trender som bedöms påverka Ljungby kommun på olika sätt. Vissa av dem är av sådan natur att kommunen behöver anpassa sig eller åtminstone förhålla sig till dem – de är svåra för aktörer på lokal nivå att göra något åt. I andra fall finns det större möjligheter för kommunen och dess invånare att påverka eller dra fördel av den aktuella utvecklingstrenden.

2.1 Fem megatrender

Både trender och hot har ett växlingsläge där de slår till mot etablerade områden med stor kraft. Inte sällan kallas det "tipping point" och när det sker så går kraften inte att hejda. Industriegrenar eller branscher kan på kort tid försvinna alternativt tvingas omvandlas till helt nya vilket kräver både modiga beslut och resolut handlande. Innan detta sker infinner sig det vi kan kalla "flugor" vilket vi kan kalla de första små tecknen på begynnande trender på en lokal marknad.

När en trend når punkten att den dels inte längre går att styra eller hejda brukar den kallas en megatrend. Trenden är då så stark att den slår sönder rådande strukturer på ett eller annat sätt. Detta händer sällan men när det händer tvingas berörda till stora anpassningar. En megatrend kan inte en industri, bransch eller nation starta eller ändra utan endast följa. Däremot kan vi följa med den och rida på dess våg (och då, i den bästa av världar, nå olika former av framgångar).

Vi väljer på följande sidor att lyfta fram fem megatrender som på olika sätt sköljer över regionen och dess organisationer och medborgare. Med rätt attityd och med rätt personer runt omkring oss kan vi dra stor nytta av dessa.

2.2 Megatrend: Teknikutvecklingen och framförallt digitaliseringen

Den första megatrenden vi väljer att lyfta fram handlar om teknikutvecklingen och inom den ge exempel på olika radikala tekniska genombrott som för alltid ändrat vårt sätt att leva. Några tidiga och jämförande exempel är femtonhundratalet där tryckpressen steg fram och gjorde boken tillgänglig för alltfler och senare banade väg för sedlar som i sin tur förändrade handeln. Under sjuttonhundratalet blev industrialiseringen mer metodisk och fick till sin hjälp ångmaskinen som fasade ut vattenkraft och kraftöverföring från oxar och hästar. Artonhundratalet bidrog sedan med förbränningsmotorn, elektricitet, tåg och fartyg som då inte längre behövde vind eller åror för att färdas över hav eller genom skärgårdar. Under nittonhundratalet har teknikutvecklingen accelererat än mer och flyget, bilen och framförallt digitaliseringen är några områden som vi alla drar nytta av i våra liv.

De radikala teknikskiftena ökar till antal för vart århundrade då de sker i allt snabbare takt. Några som bedöms som extra viktiga just nu är kopplade till 3D-printing, bio-teknologi och nanomaterial. Att titta på dem kan för Ljungbys näringsliv vara av intresse.

Digitaliseringen, som satte fart i slutet av förra århundradet, är i en accelererande utveckling i sig och ger avtryck inom samtliga existerande branscher idag. Ett begrepp som bör lyftas fram här är "industri 4.0" som i grunden handlar om automatisering och anpassning av dagens industri. I en förlängning kan det exempelvis innebära att varje produkt som produceras kan göras unik för varje användare. Men också att varje produkt kan börja prata och berätta för sin omgivning om vad den kan tillföra eller vad den är i behov av.

Den digitala utvecklingen gör att allt mer kan hanteras på *distans*. Simuleringar och anpassningar kan justeras efter kundernas möjligheter och behov, det sker snabbare och samtidigt säkrare och i nya unika kombinationer. Logistikhantering och kontroller sker allt mer automatiserat på samma sätt som olika former av tester och produktutveckling kan övervakas på ett mer flexibelt sätt. Den digitala utvecklingen gör det också möjligt för mindre bolag att närma sig FoU-relaterade områden.

Ett annat exempel är *3D-printningen*, som också bedöms som ett radikalt teknikskifte och som precis har börjat göra sitt intåg i industrin. Detta kan exempelvis innebära att reservdelar produceras först när de behövs, där den behövs och efter den unika maskinens unika (kanske rejält nedslitna) egenskaper.

Teknikutvecklingen banar också väg för *nya material*. Etablerade material kan användas i nya maskiner men nya material kan också användas i gamla beprövade maskiner. Ibland behöver någon form av utveckling ske i maskinen men i allmänhet handlar det om enklare trimningsarbeten. Efterfrågan och krav på material som inte belastar vår miljö ökar ständigt och här finns ett stort behov av att förstå och utveckla nya produkter och tjänster.

Som ett exempel på detta är arbetet kring bio-teknik som kan innebära att materialen blir det vi i dagligt tal kallar smarta i någon form och därmed kan få ett antal funktioner kopplat till sig. Detta bedöms särskilt viktigt speciellt när det gäller hantering av exempelvis färskvaror inom livsmedelsindustrin. Förpackningar kan då beskriva för sin omgivning att den behöver komma snabbare till konsument. Detta kan ha stor relevans för företag som idag arbetar med logistikfrågor.

Under de senaste 10-15 åren har informations- och kommunikationstekniken (IKT) skapat helt nya möjligheter. Denna tekniska revolution innebär bland annat att en allt större del av våra liv och ekonomin utspelas virtuellt/på nätet. Många bedömare menar att vi bara står i början av denna utveckling och att om ytterligare 20 år så kommer samhället att vara mycket mer präglad av denna teknik än idag. Intelligent system kommer i högre utsträckning att samspela med oss både i vardagen och i arbetet. Idag är tre miljarder människor och mer än tio gånger så många maskiner uppkopplade mot Internet.

Teknikutvecklingen innebär också att vi kommer att få ändrade möjligheter att bo och arbeta, där ännu fler yrken kommer att kunna vara i stort sett platsoberoende. De ökade möjligheterna att koppla upp oss innebär att möten på distans kommer att vara vardag snarare än ett undantag i företag och organisationer.

Att följa med och vara öppen för vad teknikutvecklingen verkligen betyder för Ljungby kommun och dess näringsliv är mycket viktigt. Vi vet att idag är världens största rumsuthyrare inte en hotellkedja utan ett digitalt företag som förmedlar privata bostäder. På motsvarande sätt har andra områden förändrats som utbildning, bankverksamhet, delningsekonomi etc.

2.2.1 Tjänster som skapar jobb

En kompletterande del till teknikutvecklingen handlar om tjänsteutveckling. Till befintliga produkter kan tjänster av olika slag som är relaterade till produktens användning adderas. Förenklat kan sägas att kaffemuggen inte "bara" är en kaffemugg utan den kan också bli till ett pennställ eller en tandborstmugg i butik. Det vill säga att dels genom att själva produkten omdefinieras genom att exempelvis värdehöja den genom kvalitet eller miljöaspekter så får den en helt annan funktion/ett annat värde. Det kan, när det gäller förpackningar handla om att billiga sensorer adderar någon form av säkerhet till förpackningen.

Inom den s.k. tjänstesektorn, som är en övergripande benämning på offentliga och privata producenter som utvecklar olika slags tjänster, återfinns idag företag inom parti och detaljhandel, restaurang och hotell, sjukvård och fastighetsförvaltning. Genomgående för dessa är att de kan utvecklas genom att exempelvis öka tillgängligheten och/eller säkerhet genom digitala kanaler. En sektor som växer stort inom detta område är tjänster inom upplevelsebranschen.

Sverige är idag i tio i topp i världen vad gäller tjänsteexport och det finns en vilja från statsmakterna att denna utveckling ska fortsätta, exempelvis genom aktiviteter från Vinnova, Sveriges innovationsmyndighet. Att utveckla denna del ses som viktigt i en rent generell utveckling av Ljungby och Sverige.

I Ljungby återfinns idag ett antal företag som bedriver tjänsteutveckling. Exempel på detta återfinns inom traditionella områden såsom revisions och reklambyråer, hotell och restaurangverksamhet. Andra områden där utvecklingen går snabbt är exempelvis inom logistik.

2.3 Megatrender: Urbanisering och globalisering

Vi blir 145 fler personer per minut i världen. 2025 är vi mer än åtta miljarder invånare och gruppen över 65 kommer då vara den snabbast växande. Samtidigt med en befolkningstillväxt flyttar 1,5 miljoner människor in till världens städer varje vecka och begreppet megastäder, där mer än fem miljoner invånare bor, blir alltmer aktuellt. Megastäder med mer än tio miljoner invånare (exempelvis Johannesburg) och megakorridorer med mer än 120 miljoner invånare (Hongkong – Guangzhou) växer som fenomen och på alla kontinenter.

Urbaniseringen är, liksom globaliseringen, trender som pågått under århundraden. Det är också trender som förstärkts under de senaste decennierna. Större samhällen och städernas högre utbud av varor, tjänster, arbetskraft, arbetstillfällen och kreativa miljöer gör dem attraktiva för individer, företag och andra organisationer och sammanslutningar. Städerna har även en bättre utbyggd infrastruktur – från gator och kollektivtrafik till bredband – än de områden som är mer glest bebodda.

För en stor del av världens befolkning symboliserar den stora staden livschanser och hopp om ett bättre liv. Att världens befolkning, och den ekonomiska tillväxten, koncentreras till allt större urbana centra är en utveckling som bedöms fortgå: bland annat att upp till 70 % av världens befolkning kommer vara bosatt i städer om 30 år.

Forskning visar att hög befolkningstäthet och ett stort befolkningsunderlag vanligtvis gynnar ekonomisk tillväxt. Det vi också kan se är tendensen gentemot en framväxt av mer urbant präglade generationer där tidigare generationers kopplingar till landsbygden inte lever kvar på samma sätt. Detta bidrar till att förstärka den urbana livsformen som norm. Denna utveckling är inte minst tydlig i Sverige som tillhör ett av de mest urbaniserade länderna i Europa. Detta betyder bland annat att mer än hälften av Sveriges totala inkomster kommer från storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö och deras andel ökar stadigt.

Med globalisering menas att världen på olika sätt knyts närmare varandra då kultur, ekonomi och politik på olika sätt alltmer vävs samman. Det handlar både om världen i sin helhet men också om exempelvis regioner som växer samman över nationsgränser.

För Ljungbys del så skulle ett stationsläge för det kommande snabbtåget vara en naturlig del i utvecklingen att följa med i dessa megatrender. Lättrörligheten till andra orter gör det enklare att rekrytera personal då medföljande lättare kan resa till andra platser/jobb. Globaliseringen gör det samtidigt lättare att samverka med kompletterande industrier på andra fysiska platser i världen. Ljungbys produkter kan lättare nå andra marknader samtidigt som omvärldens produkter garanterat når Ljungby. Att värna om Ljungbys positiva värden och unicitet blir då viktigt för att visa på styrkor som inte finns någon annanstans.

För det enskilda bolaget innebär exempelvis globaliseringen att det kan vara med på upphandlingar inom hela EU eller upphandlingar som görs av FN. Vidare att det blir allt enklare att medverka i forskningssamarbeten och att våra (och andras) unga vuxna allt lättare kan arbeta inom en annan marknad. Lättrörligheten ökar markant. Inte bara över kommungränser utan även över nationsgränser.

2.4 Megatrend: Ekonomisk utveckling

Den ekonomisk utveckling går framåt i stora delar av världen, i synnerhet i länder som Kina, Indien, Indonesien, Mexiko och Turkiet. Fram till 2050 förväntas köpkraften nästan ha fördubblats mot G7-länderna (USA, Japan, Tyskland, England, Frankrike, Italien och Kanada) som idag ligger i topp. En enastående ökning som för med sig ökad efterfrågan på exklusiva varor. Härtill förväntas att G7 länderna samtidigt under denna period kommer att fördubbla sin BNP-nivå.

Förutsättningarna för individer och företag påverkas av den nya ekonomiska geografi som växer fram. Generellt sett innebär den ökade tätheten att nya möjligheter skapas och denna trend avspeglas tydligt i de allt tätare integrerade storstadsregionerna. Resultatet blir ett rörligare samhälle, där tid och tillgänglighet blir en viktigare faktor än avstånd.

På den lokala och regionala nivån ser vi att arbetspendlingen ökar. På den nationella och internationella nivån kan vi observera att migration, turism, utlandsstudier, eller arbete i annat land är fenomen som ökar. Dessa trender innebär sammantaget att världen blir både större och mindre samtidigt.

De tunga logistikaktörerna, som skeppar med exempelvis båt och järnväg, talar alltmer om pulstransporter vilket i praktiken innebär ett jämt, säkert och återkommande transportflöde (till skillnad från det tidigare rådande begreppet "just in time" som levererar precist och snabbt exakt när en vara behövs). Det hela ställer krav vid omlastningsstationer där varor kan behöva gå över till ett snabbare transportsätt för att inte förlora i värde på samma sätt som allt större logistiknoder behövs.

Den främsta drivkraften bakom omstruktureringen av näringslivet – i Sverige, inom EU och globalt - är den ökade rörligheten för människor, varor, tjänster, information och kapital. Detta innebär även att när rörligheten ökar förstärks de faktorer som har stor betydelse för en ort eller regions attraktivitet och ekonomiska utveckling. När befolkningen ökar leder det med få undantag till att lönerna ökar, att företagen får en större marknad, att individerna får ökade valmöjligheter, att matchning av arbetskraften mot företagets behov blir enklare och att underlaget för utbildning och forskning blir större.

Den ökade tillgängligheten gör att företagen kommer närmare en större marknad och de kommer även närmare sina konkurrenter och samarbetspartners. Företagen kan därmed lättare bli en del av allt viktigare globala värdekedjor. Den ökade tillgängligheten leder även till regionförstoring och till ett större befolkningsunderlag. I takt med att rörligheten ökar, ökar också platsens betydelse, den lokala attraktiviteten blir en nyckel för att locka individer och företag att etablera sig.

Under de senaste 60 åren har en rad parallella processer drivit på internationaliseringen. Detta har bidragit till ett allt större internationellt utbyte av varor och tjänster samt en ökad migration mellan regioner och länder. Till följd av detta ser vi en utveckling där ekonomin blir alltmer specialiserad och där det sker ett ökat utbyte mellan länder och kontinenter.

Globaliseringen har tagit fart med IT-revolutionen, arbetet med att begränsa handelshinder samt öppnandet av nya marknader. Detta har resulterat i en snabb ekonomisk utveckling och ökat välstånd i flertalet av världens länder. Till exempel har andelen människor i världens utvecklingsländer som lever i fattigdom minskat från 40 % år 1981 till cirka 15 % idag.

Sverige är ett land som länge har gynnats av globalisering då vi är ett litet och exportberoende land. I och med att globaliseringen har accelererat och nya nationer är med och producerar varor och tjänster som säljs på en global marknad innebär denna utveckling också ökad konkurrens. Kravet på nationers och regioners anpassning ökar därmed för att klara den globala konkurrensen – de behöver vara attraktiva för företag, arbetskraft, besökare och invånare.

Det finns också mycket som talar för att det globala konsumtionsutrymmet kommer att minska när det blir mer uppenbart att investeringar i omställning mot ett mer klimatanpassat samhälle är smartare än att ha skenande kostnader för att åtgärda de allt större verkningarna av klimatförändringen. Detta kan tala för att en omställning sker, till att börja med, mot rikare konsumtionsgrupper mot att köpa tjänster i större utsträckning än tidigare.

2.5 Megatrend eller hotbild: Resursbrist och klimatförändringar

Jorden har ändliga resurser när det gäller naturtillgångar. När vi talar om detta så handlar dialogen främst om olika material men det handlar också om att exempelvis bomullen inte längre räcker till för att fylla de behov som finns. Ett ökat krav på regleringar och utfasningar gör vidare att vissa material kommer att finnas i allt mindre mängd. Ett exempel är att kravet på att minska oljeproduktionen gör att olika former av vägbeläggningar kan komma att försvinna och ersättningsmaterial samtidigt behöver utvecklas. Det senare kan ses som positivt för att etablera nya företag. En stor del av dessa nya material förväntas utvecklas inom bio-området och med skogsbranschen som resurs. I det sistnämnda fallet har vi nära till hands att titta på hur skogsvaror alltmer används inom de textila områdena.

Den cirkulära ekonomin är fortfarande i sin linda och återvinningsanläggningarna tros bli morgondagens råvaruleverantörer då de kan separera alltfler material och även, i slutet av återvinningskedjan, leverera både värme, kyla och drivmedel.

För 7 000 år sedan avslutades den senaste istiden. Tidigare klimatförändringar i allmänhet bedöms ha berott på astronomiska och geologiska faktorer, som variationer i jordens rotationsbana, mängden solinstrålning, meteoritnedslag och vulkanutbrott. Idag är de flesta forskare överens om att vi nu påbörjat en utökad klimatförändring som beror på mänsklig påverkan. I vår närmiljö kan vi dels se början på dessa effekter av att våra vattenflöden svämmar över allt oftare samtidigt som vi i Sverige allt oftare har brunnar som sinar.

Parisavtalet 2016, som flertalet länder har skrivit under, ställer samtidigt stora krav på nationer och regioner och i en förlängning även på branschen. Rätt hanterat är det en

unik möjlighet till utveckling av branscher och regioner. Om utveckling sker snabbt och effektivt kan branschandelar lätt vinnas inom det egna området. Här kan också en betydande tjänsteexport ske genom ett högt kunnande och ha tillskansat sig tidiga erfarenheter.

Resursbrist och klimatförändringar kommer i allt högre grad att påverka frågor som utbyggnadsplanering, resurseffektivitet och investeringsbehov. Många bedömare anser att om ingen förändring sker, så kommer vi redan år 2030 att behöva två jordklot för att kunna försörja världens befolkning på nuvarande standardnivå.

En trend eller hotbild kan bli till en fördel för en bransch eller ett företag. Genom att betänka hur Ljungbys näringsliv kan svara upp mot omvärldens behov av anpassade produkter och tjänster kan nya inriktningar stakas ut.

2.6 Hotbilder i stort

Omvärlden och nyheterna presenterar återkommande hotbilder av olika slag. Till skillnad från en trend, som relativt enkelt kan ignoreras, är ett hot något helt annat. Om utvecklingen av en tjänst eller en produkt samtidigt tar hänsyn till både trender och hot ökar möjligheterna radikalt att nå ett uppsatt mål med långsiktig bärighet. Nedan berörs de hot som anses mest relevanta och bygger i mångt och mycket på inspel från Swecos tidigare arbeten men också från World Economic Forums årligen återkommande arbete kring hotbilder i världen. På samma sätt som trenderna banar väg för nya behov återfinns hot som kan bli till snubbeltrådar i en utveckling. Att ignorera dessa kan bli dyrbart men de behöver inte vara ett problem om de förs upp i ljuset på samma sätt som risker kan hanteras med kunskap och anpassning. Med ansvarstagande och medveten hantering kan ett hot i praktiken vändas till en möjlighet.

Inte sedan andra världskriget har så många människor befunnit sig på flykt som det gör nu. Detta påverkar i hög grad Sverige som under det senaste året tagit emot rekordmånga flyktingar och då inte minst från Syrien men även från länder som Eritrea och Somalia. Under de senaste åren har det även rapporterats om oroligheter, demonstrationer och terrordåd. I Sverige blir ett allt större antal förorter klassade som områden där det råder utanförskap på olika sätt och där blåljusfordon har blivit utsatta för stenkastning.

Den paradoxala utvecklingen är att samtidigt som världen som helhet blir rikare växer de ekonomiska klyftorna mellan olika befolkningsgrupper. De ökade spänningarna beror på ökade ekonomiska klyftor och när utanförskapet ökar på grund av strukturella omställningar i näringslivet eller svårigheter för till exempel unga eller nyligen invandrade att komma in på arbetsmarknaden. Vi vet från de erfarenheter vi kan dra från historien att i kölvattnet av ökade sociala och ekonomiska spänningar följer ofta främlingsrädsla men också en ökad risk för internationella konflikter.

2.7 Globala hotbilder att ta hänsyn till

Klimatförändringarna ses idag som det mest allvarliga hotet mot vår existens. Om vi inte hanterar den globala uppvärmningen idag kommer framtida generationer garanterat få betala ett högt pris för vår oförmåga idag. Vår regering, på samma sätt som EU och FN, har lyft detta som en högt prioriterad fråga och har valt att gå i bräschen för att skapa möjligheter till hållbar utveckling inom åtskilliga områden. Det kan handla om att föra in material som inte belastar klimat och ekosystem eller förpackningslösningar som inte använder lika mycket material eller energi.

För Ljungbys räkning kan ett intresse av att belysa en eller flera frågeställningar innebära att en dialog öppnas upp som i sin tur leder till nya möjligheter. En viktig fråga är tillgången på vatten där Ljungby kommun har mycket goda förutsättningar. Ljungby är idag starkt kring frågor om vatten då kommunen försörjer cirka en miljon människor med dricksvatten. Vatten är en högt prioriterad fråga i vår omvärld och frågorna blir allt mer aktuella för Sverige. Bristen på vatten, och kvalitén på vatten, diskussioner som knappt fanns i Sverige för ett årtionde sedan, blir allt mer aktuella.

Tekniska hot brukar, på en global nivå, främst hantera frågor kring IT-säkerhet.

Övriga områden som kan betraktas som hot handlar om **ekonomiska risker** (till exempel att en infrastruktur kollapsar eller att olaglig handel tar över en marknad). Vidare **sociala risker** (exempelvis kontrollerad utbyggnad av städer, utanförskap eller segregation i samhällen osv) samt slutligen politiska risker (som kan leda till instabilitet i länder eller på en kontinent). Av dessa bedöms de två första, dvs. hot som är kopplade till miljö och klimat samt teknik, är av relevans för Ljungby att beakta i sin fortsatta utveckling.

3 Nationella frågor som påverkar Ljungby

I föregående avsnitt tittade vi på omvärlden. I det här avsnittet utgår vi från ett antal nationella perspektiv som vi ser är relevanta att lyfta fram när det handlar om Ljungbys framtid. Frågeställningar kan alltid läggas till eller dras bort.

I genomförda workshops, som beskrivs senare, belyser Ljungbys invånare vilka frågor de anser vara viktiga med Ljungby som utgångspunkt. Här lyfter vi, på motsvarande sätt, frågor som vi bedömer ha en reell inverkan på kommunen och dess invånare ur ett svenskt perspektiv.

Punkterna är tolv till antal och är följande.

- Vi blir äldre i en allt större mångfald
- Urbanisering förstärker obalanser
- Ökade klyftor i samhället
- Unga vuxna som ställer krav
- Större arbetsmarknader genererar ökad pendling
- Ökad automatisering och digitalisering förändrar behovet av människan
- "Big Data" öppnar för helt nya möjligheter
- Omstrukturering inom den skogsindustriella sektorn
- Klimatet har knappt börjat påverka Sverige
- Besöksnäringen ökar under konkurrens
- Jag- och vi-samhället
- Det livslånga lärandet

3.1 Vi blir äldre i en allt större mångfald

Enligt SCB har Sveriges folkmängd under några år stigit med 150 000 personer per år.. Under 2017 passerades tio miljonerssträcket och under 2025 kommer gränsen för 11 miljoner invånare att passeras.

En av de tydligaste befolkningsförändringarna som tydliggörs i SCB:s rapport är att andelen utrikesfödda i Sverige ökar. I ett längre perspektiv, fram till år 2060, kommer andelen utrikesfödda öka till 22 procent av befolkningen, jämfört med 17 procent år 2014. Idag ökar andelen utrikesfödda särskilt i åldersgruppen 20–64 år, men också bland den äldsta delen av befolkningen. Den stora befolkningsökningen är en följd av ökad invandring, medan endast en liten del förklaras av positivt födelsenetto (att det föds fler än det dör).

Eftersom vi lever allt längre ökar andelen äldre i Sverige. Befolkningspyramiderna år 2014 respektive 2060 skiljer sig tydligt åt. År 2014 var nästan var femte person över 65 år. År 2060 kommer den gruppen ha ökat till var fjärde invånare i Sverige. Samtidigt kommer det födas fler än det dör även de närmsta åren, bland annat beroende på en stor andel personer i barnafödande ålder. Utan invandringen skulle Sverige dock på sikt få en folkminskning eftersom fruktsamhetstalen i Sverige de senaste decennierna legat lägre än den nivå som krävs för att befolkningen ska ersätta sig själv fullt ut (2,1 barn per

kvinnor). Dock har Sverige en hög fruktsamhet jämfört med många andra europeiska länder, enligt SCB.

De arbetsföra i Sverige blir färre i förhållande till den totala befolkningen innebärande att färre personer behöver försörja fler. Andelen personer som är i arbetsför ålder, 20–64 år, kommer minska enligt SCB:s befolkningsprognoser.

De demografiska förändringarna innebär att antalet nyutbildade ungdomar på arbetsmarknaden blir lägre än åldersavgångarna för första gången i modern tid i Sverige vilket kan få innebära allvarliga konsekvenser för dels arbetsmarknaden och i anslutning till det; kommuners ekonomi.

Arbetsförmedlingen uppskattar att, fram till år 2025, kommer endast tre av Sveriges län; Uppsala, Stockholm och Västra Götaland, ha fler ungdomar som tillträder arbetsmarknaden än äldre som lämnar den.

En tydlig utveckling de senaste decennierna är att unga etablerar sig på arbetsmarknaden allt senare i livet och att fler utbildar sig högre upp i åldrarna. Etableringsåldern har höjts från 23 år till 29 år på några få decennier. Detta riskerar att få stor inverkan på såväl möjligheten att täcka framtida kompetensbehov på arbetsmarknaden, som förutsättningarna att finansiera.

3.2 Urbanisering förstärker obalanser

Sedan 1980-talet har invånarantalet i de tre storsdatsregionerna ökat stadigt. År 2053 bedömer SCB att befolkningen i dessa städer kommer att ha vuxit med nästan 40 % mot idag. Även andra större städer, såsom Uppsala, Jönköping och Umeå, och framförallt i förortskommuner utanför storstäderna är en ökad befolkning att vänta. Samtidigt kommer många av glesbygdskommunernas befolkning istället minska med ca 10 % under de kommande 40 åren. Rent definitionsmässigt så befinner sig Ljungby inte inom begreppet "glesbygd" då Ljungby har en större befolkning som bor i tätorter än i ren landsbygd.

Bakgrunden till befolkningsminskningen i glesbygden är främst en uppskattning att få barn kommer att födas där, samtidigt som det bor en högre andel äldre på glesbygden. Storstadsregionernas befolkningstillväxt kommer bero dels på positivt födelsenetto och dels på invandringen. I ett längre perspektiv bedöms invandringen minska, liksom inflyttningen till storstäderna från övriga Sverige. Sammantaget ger det en långsammare tillväxttakt i storstäderna i ett längre perspektiv, enligt SCB¹.

Ålders- och könsfördelningen, liksom utbildningsnivån varierar tydligt geografiskt. I storstäderna lockas unga av stora utbud av arbete och kultur. I samband med familjebildning kan andra värden bli viktiga, såsom tillgång och närhet till skola, omsorg, grönområden och kommunikation, i kombination med möjlighet till arbete. Detta skulle kunna tala för exempelvis glesbygdens attraktivitet, samtidigt som det enligt Boverket finns en trend att människor bor kvar i storstäderna även efter de har fått barn men att de då flyttar till

¹ SCB, *Sveriges framtida befolkning 2015–2060*, Demografiska rapporter 2015:2

kranskommuner.² Enligt Boverket efterfrågar den äldre generationen i allt större utsträckning valmöjligheter gällande boende, och gärna flera boenden. En del väljer att arbeta längre än till 65 år, om än i mindre omfattning.

Befolkningstillväxt och individer med hög utbildningsnivå attraherar näringsliv och organisationer. Sambanden mellan attraktiva arbetsgivare och stor andel högutbildade på en ort skapar en positiv, självförstärkande utvecklingsspiral på en ort eller i en kommun. Det omvända gäller naturligtvis också; det blir svårare för mindre kommuner med negativ befolkningstillväxt att attrahera såväl arbetsgivare som efterfrågar högutbildad kompetens, som högutbildade personer.

Tjänstesektorn i sig är större i städer, och i tätorter, än vad den är på landsbygden. Även detta utgör en attraktionskraft på unga och andra som vill kunna ta del av exempelvis spännande kaféer och andra upplevelser både på dag och kvällstid.

3.3 Ökade klyftor i samhället

Enligt OECD:s granskning av inkomstskillnader i Europa har inkomstskillnaderna i Sverige ökat sedan början av 1980-talet.³ Tillväxtanalys skriver i *Regional tillväxt 2015-trender och analyser om hållbar regional tillväxt*⁴, om utvecklingen mot större inkomstskillnader för perioden 2005–2013. År 2013 var den disponibla inkomsten för individer vid den högsta percentilen 4,3 gånger större än för individer vid den lägsta percentilen. De skriver också att en motsvarande situation kan ses för FA-regioner i genomsnitt, nämligen att den regionala spridningen (variationskoefficient) också har blivit mycket större. Enligt Tillväxtanalys är det anmärkningsvärt och tyder på att växande skillnader på individnivå även medför ökande skillnader mellan FA-regionerna.

En indikator på sociala klyftor är tydliga geografiska skillnader i medellivslängd mellan kommuner och stadsdelar. Dessa speglar socioekonomiska skillnader och den sociala ojämlikheten i hälsa. Ofta är skillnader i utbildningsnivå en tydlig skiljelinje. Risken att dö mellan 30 och 74 år är i Sverige ungefär dubbelt så hög bland personer med enbart grundskoleutbildning jämfört med personer med eftergymnasial utbildning. Sedan 70-talet har dessa skillnader mellan utbildningsgrupperna ökat.⁵

² Boverket, Vision för Sverige 2025, <http://sverige2025.boverket.se/en-urbaniserad-varld.html>

³ OECD, Social, Employment and Migration Working Papers No. 163, Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth, Cingano, F. (2014), "Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth", OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 163, OECD Publishing.

⁴ Tillväxtanalys, Regional tillväxt 2015-trender och analyser om hållbar regional tillväxt, Rapport 2016:01

⁵ Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö, *Malmöns väg mot en hållbar framtid*, 2013

3.4 Unga vuxna som ställer krav

Att det är allt svårare att rekrytera personal vittnar de flesta kommunala förvaltningar och näringsliv om. Det handlar inte bara om kompetensbrist utan också om att allt högre krav ställs som arbetsgivaren förväntas motsvara. Gruppen unga vuxna tillför också nya sätt att arbeta på. De har en självklar vana i att använda digitala medier på olika sätt. Att byta arbetsplats eller flytta är idag vanligare än för ett par årtionden sedan.

Att kunna bjuda in unga vuxna, och samtidigt använda sig av de erfarenheter som de sitter på idag är att öppna upp för att utveckla inte bara det lokala företaget eller den lokala industrin. Det handlar också om att öppna upp för ett mer öppet Ljungby som lyssnar och utvecklar platsen.

80- och 90-talister som kommit in, eller står i färd att komma in, på arbetsmarknaden är generellt sett en välutbildad generation; betydligt mer välutbildad än den generation som samtidigt lämnar arbetsmarknaden. Detta är den första generationen som vuxit upp med internet och sociala medier som något naturligt närvarande och tillför med automatik ett nytt sätt att vara tillgänglig och ta till sig information. Att ha sociala och professionella nätverk både globalt och lokalt är naturligt och dessa generationer är också väl medvetna om att det går att nå ut och påverka samhället genom organisationer eller genom individer på internet, vare sig det är via bloggande, crowdfunding-initiativ eller genom Twitter.

Inom en relativt snar framtid kommer 80- och 90-talsgenerationerna utgöra den största andelen av arbetskraften, och de kommer inneha en betydande andel av ledande befattningar på alla nivåer. Det är en stor utmaning för arbetsgivare, företag och organisationer – och det gäller inte minst på mindre orter som saknar storstädernas dragningskraft. Det är viktigt att skapa utrymme och förutsättningar för denna generation att tidigt vara med och utveckla och påverka. Annars är risken stor att de söker sig vidare, ofta i riktning mot större stadsbildningar.

Forskaren Anders Parment menar att "generation Y", 80-talisterna, i större utsträckning än tidigare generationer vill varva perioder av intensivt arbete med perioder av mindre intensivt arbete, och även byta arbetsplats oftare. Parment menar att den generationens allt större andel av arbetskraften är en underskattad förändringskraft.⁶

3.5 Större arbetsmarknader genererar ökad pendling

Regionförstoringen har de senaste 20 åren främst koncentrerats till storstadsregionerna. SCB delar in de svenska kommunerna i lokala arbetsmarknader (LA) och som är funktionella och förändras beroende på förändringar i pendlingsströmmarnas riktning och storlek. Under perioden 1989–1999 minskade antalet lokala arbetsmarknader från 110 till 92. Tio år senare fanns 75 lokala arbetsmarknader och till år 2030 tyder mycket på att de är knappt 60.

⁶ Forskningsresultat från Anders Parment, forskare vid Stockholms universitet. <http://www.svd.se/80-talisterna-forandrar-hela-arbetsmarknaden>

Samtidigt som vi ser att pendlingen ökar i stort skulle en allt bättre och mer tillgänglig internetuppkoppling samt en större acceptans att jobba på distans i praktiken innebära förändringar i behovet av att pendla. I de fortfarande embryonala diskussionerna om självkörande fordon kan vi även se möjligheterna för att en mer anpassad kollektivtrafik utvecklas även utanför storstäderna som idag har de bästa förutsättningarna för pendling.

Den allt bättre interntuppkopplingen har dessutom inneburit nya mönster för såväl inköp och arbetsliv, som för den sociala samvaron. I Boverkets prognos för 2025 spås att alla bostäder och arbetsplatser kommer ha en god kapacitet och hastighet i internetuppkopplingen. På de platser där marknaden inte fungerar fullt ut förutsätts att staten säkerställer att alla arbetsplatser och bostäder har en "grundläggande tillgång" till nätuppkoppling av god kapacitet. Enligt Boverket kommer det också bli vanligare med internetbaserad offentlig service. Detta gäller särskilt i mer glesbebyggda områden där servicen kombineras med mobila servicestationer. Internethandeln kommer år 2025 ha ökat ytterligare, vilket kommer ha lett till förändrade inköpsvanor och logistikbehov.⁷

3.6 Ökad automatisering och digitalisering förändrar behovet av människan

Teknikutvecklingen utgör en central pusselbit för att lösa stora framtida samhällsutmaningar och för att skapa bättre livsvillkor för fler människor och skapar samtidigt nya tillämpningar och nya produktionsprocesser vilket påverkar olika branscher på olika sätt. I många sektorer kommer behovet av mänsklig arbetskraft att minska dramatiskt medan behoven av mänsklig arbetskraft ökar inom andra sektorer.

Ny teknik väntas fortsätta att revolutionera möjligheterna inom de samtliga branscherna men framförallt inom hälso- och sjukvården genom kombinationer av informationsteknologiska, materialtekniska och biomedicinska framsteg. Möjligheterna till medicinsk övervakning och behandling i hemmet kommer innebära en annan typ av vård med minskat antal personer i aktivt arbete.

En annan revolutionerande sida av den tekniska utvecklingen är hur automatisering, robotisering och digitalisering förändrar processerna för utveckling, produktion och distribution av såväl produkter och tjänster.

Genom allt mer avancerade industrirobotar, automatiserade processer och 3D-skrivare finns en bredare möjlighet att arbetet med att tillverka och sätta samman produkter lokalt. Den lokala, och allt mer unika produktionen, kommer dessutom att förändra behovet av logistik och transporter framöver. Något som samtidigt står i kontrast till internethandeln som förutspå ökat behov av logistik, omlastning och transport.

Ny teknik kommer också att lösa andra samhällsutmaningar som exempelvis att skapa ett mer miljömässigt hållbart samhälle genom utveckling inom miljöteknikområdet, effektivare energianvändning, mer miljövänliga och effektiva transporter, mer hållbar livsmedelsproduktion, smartare städer etc.

⁷ Boverket, Vision för Sverige 2025, <http://sverige2025.boverket.se/en-urbaniserad-varld.html>

På motsvarande sätt ser vi ovan punkter också förändrar hela arbetsmarknaden. Delar av tjänstesektorn kan tillskrivas digitaliseringen och sektorn i sig är idag större än den traditionella produktionsindustrin.

3.7 ”Big Data” öppnar för helt nya möjligheter

Big data handlar om att analysera och ta tillvara de ”digitala spår” som vi lämnar efter oss på internet, via applikationer, sociala nätverk, de sökningar och transaktioner som vi gör etc, men också annan data som till exempel en EKG undersökning på sjukhuset. Det samlade materialet kan användas för att förutsäga beteenden, förhållanden och mönster, vilket potentiellt skulle kunna användas i en mängd olika syften både kommersiellt och av offentliga aktörer. Naturligtvis finns det en enorm kommersiell potential för företag att kunna hantera och analysera spår och information från hur målgrupper och kunder tänker och agerar.

Cukier och Mayer-Schönberger förutspår att big data kommer att underlätta till exempel i kampen mot klimatförändringarna och när det gäller att utplåna sjukdomar. De anser också att det kommer leda till bättre politik och starkare ekonomisk utveckling. De varnar dock även för riskerna med att samla in massiva mängder information om människor.⁸

3.8 Omstruktureringen inom skogssektorn

Skogssektorn genomgår en omfattande strukturell omvandling. Den tidigare ekonomiska lågkonjunkturen påverkade såväl byggande som konsumtion, vilket slog hårt mot både sågverk och pappers- och massaindustrin. Trä som byggmaterial såväl som hygienpapper och förpackningar bedöms dock ha en god framtid.

En annan märkbar trend inom skogsindustrin är att det skett ett skifte från nord till syd. En allt starkare skogsindustri etableras i nu Latinamerika och i Sydostasien där de mest snabbväxande marknaderna finns.

Den traditionella skogsindustrin har handlat om sågvirke, papper och massa i volym, medan framtiden i högre grad kommer att handla om specialisering, med nischade produkter i mindre volymer och ett betydligt högre förädlingsvärde. Det är kanske framförallt på kemisidan som en stor potential ses i en mängd nya produkter och tillämpningar från mediciner, kolfiber av lignin, nya textilier till andra generationens biobränslen. Även på trävarusidan finns potential i bland annat industriellt byggande med trä, i form av lägenhetsmoduler för flerbostadshus m.m.

Klimatförändringarna beräknas öka skogsproduktionen i Sverige genom att växtsäsongen blir längre och koldioxidhalten i atmosfären ökar, vilket bidrar till ökad tillväxt. Enligt Naturvårdsverket kan dock trädråvarans kvalitet påverkas negativt av en snabbare tillväxt.⁹

⁸ *Big data: A revolution that will transform the way we live, work and think* (Eamon Dolan/Houghton Mifflin Harcourt) Viktor Mayer-Schönberger och Kenneth Cukier.

⁹ Naturvårdsverket. <http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Klimatet-i-framtiden/Effekter-i-Sverige/Konsekvenser-for-den-areella-sektorn/>

3.9 Klimatet har knappt börjat påverkat Sverige

Tillväxtanalys tillsammans med andra bedömare menar att klimatförändringarna anses vara den viktigaste långsiktiga samhällsutmaningen både nationellt och internationellt. Detta eftersom konsekvenserna är både omfattande men också svårförutsägbara.

De samlade forskningsgrupperna har genom IPCC slagit fast att mänsklig påverkan ligger bakom de senaste decenniernas klimatförändringar och temperaturökningar, och att sådana förändringar i framtiden kommer att ha stor förödande påverkan på världen om inte åtgärder för att minska temperaturökningen till max 2 grader Celsius år 2100 vidtas snart.

Landsbygd som i stor utsträckning bygger på naturliga resurser såsom odling av grödor kommer sannolikt att angripas av nya former av skadedjur samtidigt som andra verksamheter, som exempelvis skogssektorn, kanske kan gynnas av ett varmare klimat, i alla fall i ett kort perspektiv. Jordbruksverket gör bedömningen att klimatförändringarnas positiva och negativa effekter på de areella näringarna i stort sett tar ut varandra i Sverige.

Städer kommer också att påverkas av klimatförändringen. I Sverige gäller det Till exempel genom större risker för värmeböljor, översvämningar, förändrade grundvattennivåer, snö- och vindlast. Samtliga län har klimatanalys och handlingsplaner. Huruvida dessa analyser också kan vara en utgångspunkt för innovationer och ekonomisk tillväxt kan även bero av det politiska ledarskapet i regionerna, liksom på samspelet med andra beslutsnivåer.

Naturvårdsverket menar att klimatförändringarna kommer att påverka hela det svenska samhället. Även om Sverige inledningsvis inte kommer vara mest utsatt av förändrat klimat och extremt väder kommer Sverige aldrig att kunna isolera sig från effekterna av störningar som uppträder i andra delar av världen. Det kan handla om klimatomvandringar men också om störningar i produktion av vitala delar inom industrin.⁹

3.10 Besöksnäringens ökning

Det är oftast näringslivet som genererar flest resor till en region under ett år och inte de traditionella turistmålen. Vidare är de största intäkterna till en ort baserat på besöksnäring från de svenska affärs- och fritidsresenärerna.

Besöksnäringen är en bransch som växer i såväl Sverige som internationellt. Den svenska besöksnäringen består av traditionell turism, affärsresor och besök hos släkt och vänner. Den totala turismkonsumtionen i Sverige har ökat med över 80 % i löpande priser sedan år 2000. Internationella resenärer kommer främst från våra Nordiska grannländer, följt av Tyskland. Bland länder utanför Europa är USA den viktigaste marknaden för Sverige.¹⁰

¹⁰ VISITA, "Resandeströmmar, en översikt 2000 – 2012", 2013

Många kommuner sätter hopp till besöksnäringen för att skapa nya arbetstillfällen som kan locka nya invånare. Sverige ligger högt på flera internationella rankinglistor över besöksnäringen med stora områden med orörd natur, kulturliv, stabil ekonomi och ett väl fungerande samhälle, vilket gör att Sverige ses som ett attraktivt och tryggt besöksland.

Turistnäringens trendanalys pekar mot att behovet av att arbeta med destinationsutveckling för att ytterligare stärka turistnäringen. Väl utvecklade destinationer karaktäriseras av fungerade samarbetande med samordnade aktörer som tillsammans ger destinationen en hög attraktionskraft. Hela denna sektor är delar av upplevelseekonomin.

3.11 Jag- och vi-samhället

Trenden med den ökade individualismen samt att våga ställa högre krav på både omvärlden vid egen konsumtion och den offentliga sektorn vid behov märks alltmer. Det kommer även att innebära att kraven på utbudsbredd och unika lösningar kommer att öka vilket innebär att konflikter skapas mellan vad som ska finansieras via skattsedeln och vad som bör finansieras med egna resurser.

Digitaliseringen och den just nu rådande högkonjunkturen underlättar det som ett antal samhällsanalytiker pekar på då de beskriver att det postmoderna samhället innebär ett skifte. Det är ett skifte från det trygga, säkra, konforma och förutsägbara till ett samhälle där det mesta tycks möjligt och rådande konventioner utmanas. Det är ett individualiserat samhälle vars utveckling drivs av globalisering och digitalisering i olika former och som kännetecknas av ökad decentralisering, privatisering, avregleringspolitik och ökade valmöjligheter. Det är ett samhälle där politiska institutioners inflytande minskar och det är svårt för medborgarna att hitta "det gemensamma". I praktiken kan det definieras som ökande klyftor av olika slag.

Många individer har också ett stort engagemang i enskilda frågor (som inte sällan kanaliseras i sociala media) men i individualismens anda väljer vi helst att engagera oss i de delar som "passar mig" snarare än att se till helheter som "gynnar oss".

3.12 Det livslånga lärandet

Den nyexaminerade ingenjörens kunskaper har inget högt värde om han eller hon inte arbetar aktivt i arbetslivet. De fysikaliska och juridiska lagarna må vara desamma men i övrigt går utvecklingen snabbt. Den allt större självklarheten att både teknik och samhället i stort blir alltmer självinstruerande gör livet både enklare men ibland också mer komplicerat. Det blir allt enklare att ta till sig information via exempelvis olika former av strömmande media samtidigt som den intuitiva känslan försvinner för ett område som bara en person med livslång gärning kan ge.

För näringsliv och organisationer som vill in i ett område kan samtidigt tröskeln för att starta upp en verksamhet blir mer komplicerad. Allt mer avancerade maskiner kräver ett kunnigare handlag och de är dyra i inköp.

Det livslånga lärandet handlar inte bara om att kunna utvecklas själv allt längre upp i ålderna och i sitt arbete utan också om att kunna fortsätta att utveckla en bra lärandemiljö.

4 Näringslivsutveckling

I rapporten Lokalt näringslivsarbete – förutsättningar och begränsningar¹¹ gör Tillväxtanalys en genomgång av forskning om olika aspekter av lokalt företagsklimat samt kommuners handlingsutrymme att påverka det lokala näringslivsklimatet.

4.1 Specifika förutsättningar för små kommuner

Svårigheter som gäller för arbetsplatser i kommuner i allmänhet är extra tydliga för mindre kommuner där resursbristen kan få särskilt negativa konsekvenser beroende på exempelvis otillräcklig personalstyrka som direkt leder till kompetensbrist. Otillräckliga resurser kan ta sig uttryck i att begränsade möjligheter för kommunens representanter att delta i olika typer av nätverk och tillväxtfrämjande aktiviteter, men också mindre resurser att söka medel eller medfinansiera tillväxtfrämjande projektverksamhet (till exempel inom strukturfondsprogram).

I mindre kommuner är näringslivsarbetet ofta personberoende. Det kan å andra sidan också vara enklare för näringslivet att få kontakt med rätt tjänstemän och politiker för att kontaktvägarna är kortare och rakare. Bristande resurser gör det är fördelaktigt att utveckla nya vägar i arbetet med näringslivsfrågor. Utifrån Tillväxtanalys forskningsgenomgång framhålls att mindre svenska kommuner är så pass små enheter att de bör samordna utvecklingsfrämjande insatser med andra aktörer, till exempel andra kommuner eller privata aktörer. Kommunens roll som "främjare av tillväxtförutsättningar" kan ses som än viktigare i mindre kommuner än i större där det ofta finns organisationer och privata aktörer som driver utvecklingen framåt.

Erfarenheterna i litteraturen pekar på områden som är mer fördelaktigt att vidta åtgärder inom för att främja en lokal näringslivsutveckling. Den visar också på att kommunernas möjligheter att vidta anpassade och resurseffektiva åtgärder varierar beroende på geografisk placering, karaktär och storlek. Nedan presenteras områden där kommunerna i större eller mindre omfattning har ett formellt handlingsutrymme för att påverka faktorer som är betydelsefulla för det lokala näringslivsklimatet.

Sweco har, genom sina studier sett att en arbetsmarknad med en stor branschbredd sannolikt gynnar en lokal tillväxt. Personer och näringsliv tenderar här att "krocka" (eller integreras) och utveckla nya tankar vilket troligtvis leder till lokal tillväxt. Tillväxtanalys beskriver i sin litteraturgenomgång att då vissa studier framhåller klusters betydelse för näringslivet visar samtidigt andra på motsatsen; det vill säga att en satsning mot diversifierat näringsliv kan skapa en bättre ekonomisk utveckling och stärka den lokala marknaden. Litteraturgenomgången visar att lokala marknader kan ha svårigheter att utveckla livskraftiga kluster, vilka riskerar att bli kortlivade om de väl utvecklas vilket kan vara en riskfylld strategi för mindre kommuner. Tillväxtanalys pekar på att näringslivsklimatet i hög grad främ-

---

¹¹ Tillväxtanalys, Lokalt näringslivsarbete – förutsättningar och begränsningar, Rapport 2013:10

jas av ett diversifierat näringsliv som erbjuder kunskapsutbyte mellan företag. Kunskapsutbytet främjas bland annat av att människor träffas och genom att högutbildade personer rör sig mellan företag.

5 Omvärldens behov av lösningsförslag

Ett sätt att identifiera områden där en lokal verksamheter kan finna en marknad kan vara genom att betrakta frågor vår omvärld på olika sätt lyfter. Oavsett om det är ett enskilt företag som beskriver att det saknas kompetens eller om det är en kommunledning som behöver medel för att en akut insats så kanske vi se att Ljungby har en lokal lösning.

Om det är frågor som lyfts på en regional, nationell eller internationell nivå vet vi att det finns behov av både kunskap och dialog och kanske behov av produkter och tjänster. Vi vill i detta kapitel relativt statiskt föra fram ett antal punkter som kan fungera som möjliga fördjupningar för kommunala förvaltningar och lokalt näringsliv, för akademi, organisationer och sammanslutningar av olika slag.

Regeringen har under sittande mandatperiod pekat ut fem styrkeområden där man, tillsammans med partners, vill investera i framtiden. Det handlar om nya sätt att resa, bo, göra affärer, leva, kommunicera och tillvarata samt bevara jordens resurser och ekosystem. Genom samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv och akademi vill regeringen stärka konkurrenskraften, bidra till en hållbar utveckling och skapa fler jobb. Områdena är i listform följande för regeringen och vidare för SKL, för EU och för FN:

Regeringens prioriteringar

- Nästa generations resor och transporter
- Smarta städer
- Cirkulär och biobaserad ekonomi
- Life science
- Uppkopplad industri och nya material.

SKL

Integration:

- Nyanländas etablering

Skola:

- Bättre förutsättningar för skolutveckling

Hälsa, sjukvård och omsorg

- Färre sjukskrivna
- Missbruk och beroende
- Strategi för hälsa

Ekonomi:

- Upphandling för förnyelse
- Generella och värdesäkrade statsbidrag

Digitalisering:

- Digitalisering för en smartare välfärd

Samhällsbyggnad och miljö:

- Bostäder till alla
- Infrastruktur för vidgade arbetsmarknadsregioner
- Utbyggt bredband
- Klimat

Arbetsgivarfrågor:

- Kompetensförsörjning
- Flera jobbar heltid i välfärden.

EU,s prioriteringar

- Jobb, tillväxt och investeringar
- Digital inre marknad
- Energiunion och klimat
- Den inre marknaden
- Ekonomiska och monetära unionen
- Frihandel mellan EU och USA
- Rättvisa och grundläggande rättigheter
- Migrationen
- EU som global aktör
- Demokratisk förändring

FN,s prioriterade frågor

- AIDS
- Atomenergi
- Avkolonialisering
- Barn
- Bebyggelse
- Bistånd
- Demokrati
- Familjen
- Flyktingar
- Fred och säkerhet
- Handikapp
- Humanitärt bistånd
- Hälsa
- Internationella lagar
- Jordbruk
- Klimatförändring
- Kvinnors rättigheter
- Mat
- Miljö
- Minröjning
- Mänskliga rättigheter
- Nedrustning
- Population
- Terrorism
- Utveckling
- Vatten
- Världshaven /Lagar till havs
- Åldrandet

Som framkommer ovan återfinns en mängd sakområden som Ljungbys kommunala förvaltningar, näringsliv eller skolor/utbildning skulle kunna närma sig på olika sätt. Vi väljer här att notera att FN har med vatten som ett av många prioriterade områden - ett område där Ljungby redan idag är starka. EU har ett område som handlar om jobb, tillväxt och investeringar och där vill vi samtidigt propagera för att ett arbetsfält för Ljungby kan vara att aktivt arbeta för att sätta samman kluster av olika slag som i sin tur attraherar EU-bidrag (från exempelvis Horizon 2020).

SKL för i sin tur fram frågor kring digitalisering för en smartare välfärd och här skulle Ljungby kunna använda sig av kommunens unga vuxna för att utveckla smarta lösningar. Av regeringens inspel ser vi främst punkten kring den uppkopplade industrin och den pågående dialogen om Industri 4.0 som mest relevant. Industri 4.0 handlar om att utveckla industrin till att producera mer effektivt, mer anpassat och mer smart. Hur detta kommer att se ut i framtiden vet vi inte men det finns en stor vilja från nationella aktörer att stödja detta kliv.

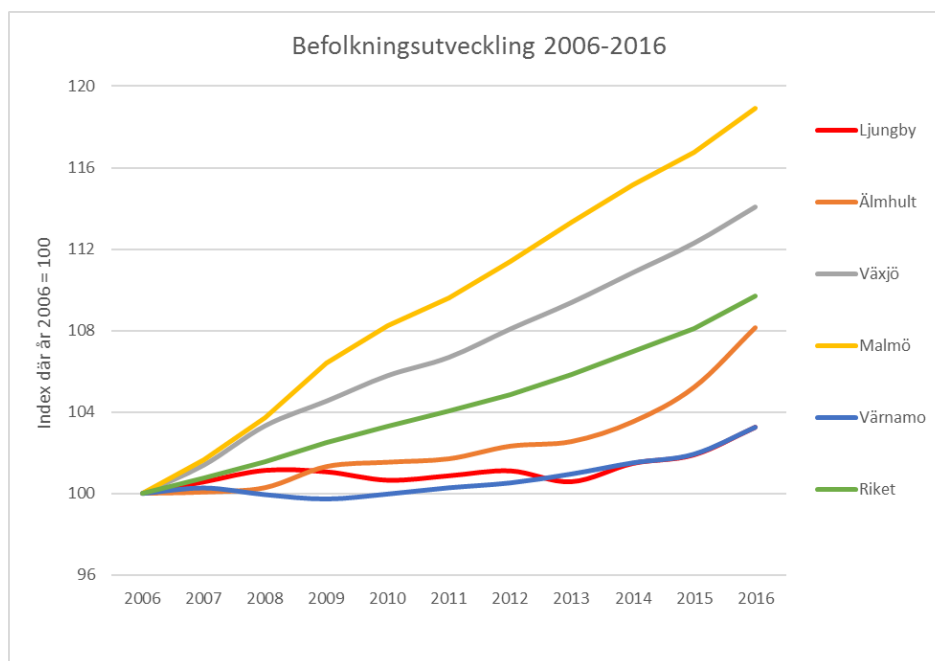
6 Ljungbys förutsättningar och utmaningar

I omvärldsanalysen har vi valt att jämföra förutsättningarna i Ljungby med riket och ett antal jämförelsekommuner. Kommunerna är utvalda för att de är närliggande och har liknande struktur (Älmhult och Värnamo), utgör regioncentrum (Växjö) alternativt är en storstad med något annorlunda förutsättningar (Malmö). Alla valda kommuner utom Malmö är dessutom ofta återkommande jämförelsekommuner för Ljungbys del.”

I januari 2017 uppnådde folkmängden i Sverige tio miljoner invånare och allt fler kommuner uppvisar en befolkningsökning. I början av 2010-talet växte befolkningen i ungefär hälften av Sveriges 290 kommuner.

År 2016 var motsvarande antal 271 stycken. Befolkningsstillväxten i storstäderna, i pendlingskommuner till storstäder och i större städer beror framförallt på födelsenetto och utrikes flyttnetto medan tillväxten i lågpendlingskommuner och landsbygdskommuner framförallt beror på utrikes flyttnetto. Förändringar i omvärlden, åtstramningar i migrationspolitiken samt sekundäromflyttningen bland nyanlända är några faktorer som skulle kunna medföra en återgång till ett ”normalläge” med krympande befolkning i flera kommuner.

Befolkningsstillväxten i landsbygdskommuner och andra kommuner med låg pendling till större städer drivs av nettoinflyttning. I många landsbygdskommuner är födelsenettet negativt (fler avlidna än födda). Detta kompenseras framförallt genom ett positivt utrikes flyttnetto, men även av ett positivt inrikes flyttnetto. Med flyttnetto menas skillnaden mellan antalet människor som flyttar till respektive från ett område.

Figur 2 Befolkningsutveckling.

I ovanstående figur kan vi se att Ljungby och Värnamo ökade det senaste decenniet, om än betydligt svagare än riket. Samtidigt har Malmö ökat nästan dubbelt så mycket som riket.

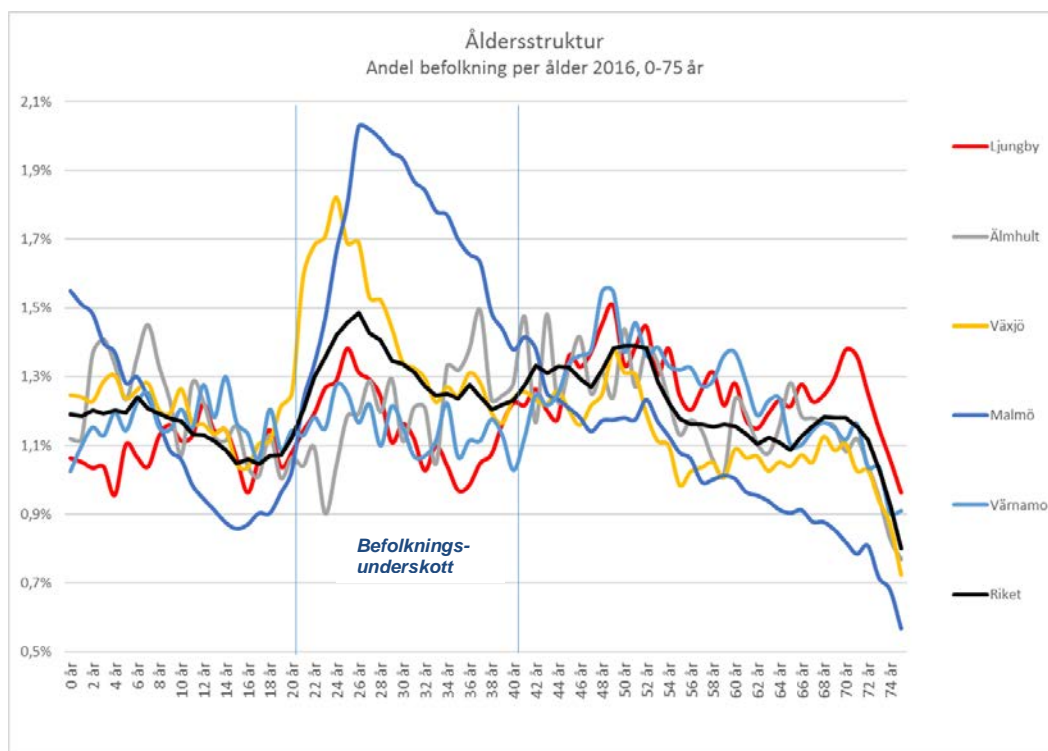
	Utveckling 2006- 2016	Befolkning 2016
Ljungby	3,3%	28 008
Älmhult	8,1%	16 618
Växjö	14,1%	89 500
Malmö	18,9%	328 494
Värnamo	3,2%	33 906
Riket	9,7%	9 995 153

6.1 Åldersstruktur

Sett till åldersstrukturen råder betydande obalanser. Ljungby har jämfört med riket ett stort befolkningsunderskott i "studieåldern" 20–30 år – ungdomarna flyttar efter gymnasiet. Därefter är befolkningsunderskottet fortsatt stort i "bilda familj-åldern" 30–40 år. Inte förrän i åldersintervallen från 45 år och uppåt har Ljungby befolkningsöverskott jämfört med riket i stort.

I kommuner med obalans i befolkningsstrukturen, och då särskilt i arbetsför ålder, ligger en stor utmaning i att säkerställa fortsatt goda levnadsvillkor och förutsättningar att bosätta sig i kommunen. Det kan handla om unga som utbildar sig då aktivt söker sig till attraktiva jobbmärnader eller till miljöer där det enklare går att få ihop livspusslet när familjen bildas. Obalansen kan även försvåra näringslivets rekryteringsmöjligheter, vilket ökar vikten av effektiva pendlingsmöjligheter för att utjämna regionala obalanser.

Figur 3 Åldersstruktur.

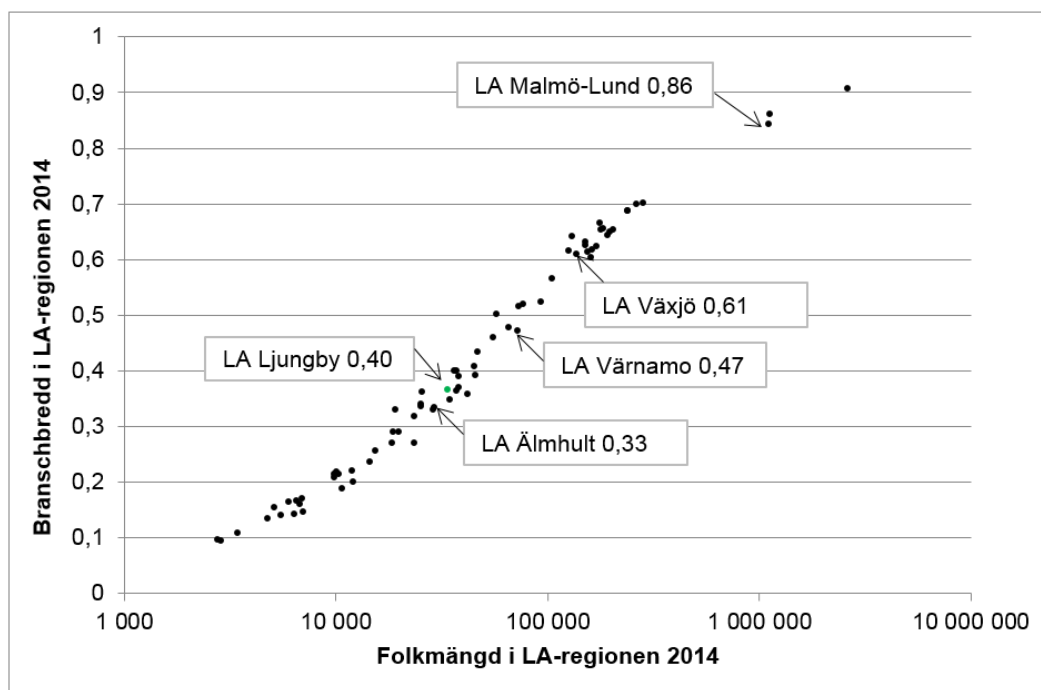
Det vi ser i ovan figur är att Ljungby (röd) jämfört med riket har befolkningsunderskott i det viktiga åldersintervallet 20–40 år. Detta kan förklaras med att ungdomarna flyttar (till större städer och universitetsorter) efter gymnasiet – och att de inte kommer tillbaka i tillräckligt hög utsträckning i 30–40-årsåldern (i den så kallade "familjebildande åldern").

6.2 Branschbredd

Vad är branschbredd och varför är den viktig?

I Sverige finns 832 branscher, detta enligt SCB:s indelning. Många branscher är stora, många är mindre stora. Det som framträder är:

- Hög specialisering, och rentav få branscher, kan också vara bra och en kommun med en enda stark bransch kan gå bra – tills den branschen börjar svikta.
- En kommun med ett specialiserat näringsliv och en hög koncentration av arbetstillfällena till några arbetsplatser kan å andra sidan vara mer sårbara. Speciellt om konjunkturläget försämras för vissa branscher eller något ledande företag utlokaliseras till annan ort. Sårbarhet och produktiv specialisering kan således gå hand i hand.
- Ett brett och diversifierat näringsliv innebär bättre förutsättningar för en specialiserad arbetskraft. Det ger även bra möjligheter att hantera strukturomvandlingar på arbetsmarknaden. Specialisering kan innebära att regionen har företag som är världsledande inom ett eller flera branschområden. För regionen kan förekomsten av företagskluster (inom växande branscher) medföra en högre regional inkomst.

Figur 4 Branschbredd

I ovan figur ser vi att branschbredden, dvs antalet branscher som finns i en lokal arbetsmarknad, har en direkt koppling till antalet personer som bor där. Om vi skulle lägga till en kurva som angav inkomst så skulle vi även se att inkomstkurvan också är kopplad till branschbredd. LA-Ljungby är här Ljungby/Markaryd.

En ökad branschbredd skulle exempelvis ske rent praktiskt genom att en kommande höghastighetsjärnväg kopplade samman Ljungby med kompletterande arbetsmarknadsregioner vid andra stationslägen. Dock bör det samtidigt noteras att Ljungby redan idag kopplas samman med arbetsmarknaderna i både Växjö och Älmhult som dessutom kompletterar varandra på grund av att de har olika karaktärer.

Syftet med lokala arbetsmarknader (LA) är att kunna beskriva arbetsmarknadens funktionssätt för geografiska områden som är relativt oberoende av omvärlden med avseende på utbud och efterfrågan av arbetskraft. Enligt SCB:s statistiska kriterier ställs två krav för att en kommun ska bilda centrum i en LA-region:

- Andelen av de förvärvsarbetande som arbetspendlar till andra kommuner får inte överstiga 20 %.
- Andelen utpendlare till någon annan enskild kommun får inte överstiga 7,5 %.

Om dessa två villkor är uppfyllda anses kommunen vara självförsörjande med arbetstillfällena och får utgöra centrum i en LA-region.

Övriga kommuner förs till den kommun mot vilken den största utpendlingen är riktad. För att inte LA-regionerna ska bli orimligt stora tillåts maximalt två länkar mellan den enskilda kommunen och den kommun som bildar centrum i LA-regionen.

För Ljungbys räkning är det viktigt att branschbredden i första hand inte minskas utan snarare breddas. Det skulle göra det lättare för redan existerande företag att hitta kompletterande verksamheter men det skulle också göra det enklare för medföljande till rekryterande personer att hitta arbete.

6.2.1 Branschstruktur (antal och andel)

Nedanstående två tabeller visar branschstrukturen i form av antalet sysselsatta (dagbefolkning). Ljungby särskiljer sig från riket i synnerhet genom att tillverknings- och utvinningsindustri är den största branschen, som sysselsätter över en fjärdedel av befolkningen. Vård och omsorg är den näst största branschen. Ljungby särskiljer sig även genom det höga beroendet av få branscher; industri och vård/omsorg står för nästan 45 % av sysselsättningen. Noteras kan även att tjänstenäringarna sysselsätter lägre andelar i Ljungby och Värnamo än i riket.

Sysselsättning per bransch och kommun 2015 (antal sysselsatt dagbefolkning)							
	Ljungby	Jönköping	Malmö	Värnamo	Växjö	Älmhult	Riket
Byggindustri	4165	790	10300	838	2738	490	333079
Civila myndigheter och försvaret	4909	350	10871	428	2680	285	271747
Enheter för vård och omsorg	13292	2568	24632	3269	8773	869	786549
Fastighetsbolag	1010	129	3532	250	660	127	76821
Företag inom energi och miljö	560	99	2072	203	286	34	49311
Företagstjänster	7432	1225	26539	1312	4470	2144	553322
Handel	9734	1255	24274	2234	6281	2177	572862
Hotell och restauranger	2514	347	6838	417	1343	188	164006
Informations- och kommunikationsföretag	1971	111	10032	166	2329	612	178994
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1000	699	265	511	976	326	99312
Kreditinstitut och försäkringsbolag	678	62	3520	108	717	193	92600
Okänt	578	181	1706	187	920	76	53067
Personliga och kulturella tjänster m.m.	2619	613	8528	526	1975	230	209780
Tillverknings- och utvinningsindustri	8325	3622	10601	4420	4180	1481	560475
Transportföretag	5046	461	9215	899	2327	668	224663
Utbildningsväsendet	6791	1295	17293	1759	5334	661	498757
Summa	70624	13807	170218	17527	45989	10561	4725345

Figur 5 Andel sysselsatta av dagbefolkningen; antal personer.

Sysselsättning per bransch och kommun 2015 (andel sysselsatt dagbefolkning)							
	Ljungby	Jönköping	Malmö	Värnamo	Växjö	Älmhult	Riket
Byggindustri	5,9%	5,7%	6,1%	4,8%	6,0%	4,6%	7,0%
Civila myndigheter och försvaret	7,0%	2,5%	6,4%	2,4%	5,8%	2,7%	5,8%
Enheter för vård och omsorg	18,8%	18,6%	14,5%	18,7%	19,1%	8,2%	16,6%
Fastighetsbolag	1,4%	0,9%	2,1%	1,4%	1,4%	1,2%	1,6%
Företag inom energi och miljö	0,8%	0,7%	1,2%	1,2%	0,6%	0,3%	1,0%
Företagstjänster	10,5%	8,9%	15,6%	7,5%	9,7%	20,3%	11,7%
Handel	13,8%	9,1%	14,3%	12,7%	13,7%	20,6%	12,1%
Hotell och restauranger	3,6%	2,5%	4,0%	2,4%	2,9%	1,8%	3,5%
Informations- och kommunikationsföretag	2,8%	0,8%	5,9%	0,9%	5,1%	5,8%	3,8%
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1,4%	5,1%	0,2%	2,9%	2,1%	3,1%	2,1%
Kreditinstitut och försäkringsbolag	1,0%	0,4%	2,1%	0,6%	1,6%	1,8%	2,0%
Okänt	0,8%	1,3%	1,0%	1,1%	2,0%	0,7%	1,1%
Personliga och kulturella tjänster m.m.	3,7%	4,4%	5,0%	3,0%	4,3%	2,2%	4,4%
Tillverknings- och utvinningsindustri	11,8%	26,2%	6,2%	25,2%	9,1%	14,0%	11,9%
Transportföretag	7,1%	3,3%	5,4%	5,1%	5,1%	6,3%	4,8%
Utbildningsväsendet	9,6%	9,4%	10,2%	10,0%	11,6%	6,3%	10,6%
Summa	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Figur 6 Andel sysselsatta av dagbefolkningen, procentsats.

I ovan två filer återfinns i det första antalet sysselsatta av dagsbefolkningen (vilket även kan vara inresande personer till kommunen) samt, i den nedre matrisen, hur många procent dessa branscher omfattar. Det som är intressant att jämföra sig med är var Ljungby är starkare än rikssnitt och omgivande samhälle. Här kan finnas embryon till stärkta kluster. Transport (och logistik) är en sådan.

6.2.2 Specialiseringskvot

En specialiseringskvot för en viss bransch i en kommun beräknas genom att dela antalet förvärvsarbetande (dagbefolkning) i branschen med det totala antalet förvärvsarbetande i kommunen. Denna kvot divideras med motsvarande kvot för den region som jämförelsen ska grunda sig på, exempelvis riket. Ett värde över 1 indikerar att regionen har en näringsmässig specialisering inom branschen med logiken att ju högre siffra, desto större specialisering.

Specialiseringskvot 2015	Ljungby	Jönköping	Malmö	Värnamo	Växjö	Älmhult	Riket
Byggindustri	0,84	0,81	0,86	0,68	0,84	0,66	1,00
Civila myndigheter och försvaret	1,21	0,44	1,11	0,42	1,01	0,47	1,00
Enheter för vård och omsorg	1,13	1,12	0,87	1,12	1,15	0,49	1,00
Fastighetsbolag	0,88	0,57	1,28	0,88	0,88	0,74	1,00
Företag inom energi och miljö	0,76	0,69	1,17	1,11	0,60	0,31	1,00
Företagstjänster	0,90	0,76	1,33	0,64	0,83	1,73	1,00
Handel	1,14	0,75	1,18	1,05	1,13	1,70	1,00
Hotell och restauranger	1,03	0,72	1,16	0,69	0,84	0,51	1,00
Informations- och kommunikationsföretag	0,74	0,21	1,56	0,25	1,34	1,53	1,00
Jordbruk, skogsbruk och fiske	0,67	2,41	0,07	1,39	1,01	1,47	1,00
Kreditinstitut och försäkringsbolag	0,49	0,23	1,06	0,31	0,80	0,93	1,00
Okänt	0,73	1,17	0,89	0,95	1,78	0,64	1,00
Personliga och kulturella tjänster m.m.	0,84	1,00	1,13	0,68	0,97	0,49	1,00
Tillverknings- och utvinningsindustri	0,99	2,21	0,53	2,13	0,77	1,18	1,00
Transportföretag	1,50	0,70	1,14	1,08	1,06	1,33	1,00
Utbildningsväsendet	0,91	0,89	0,96	0,95	1,10	0,59	1,00
Summa	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Figur 7 Specialiseringskvot.

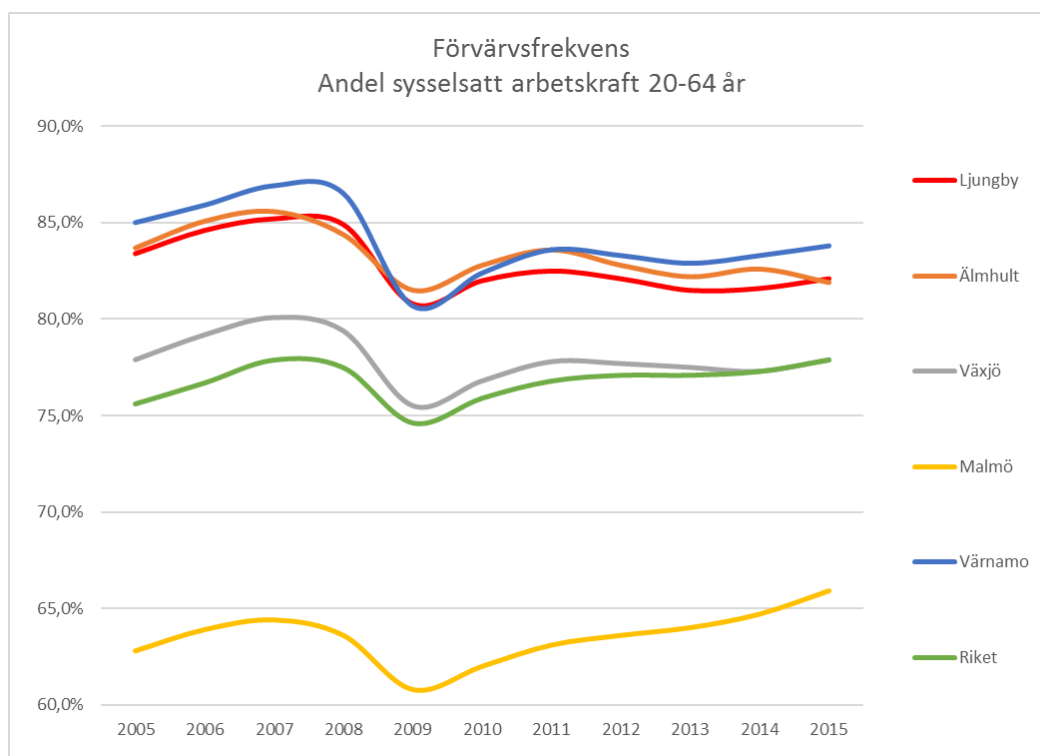
En specialiseringskvot visar styrkeområdena tydligare och om siffran är större än 1 betyder det att en högre andel är sysselsatta inom branschen återfinns här jämfört med övriga riket.

6.2.3 Förvärfrekvens

Förvärfrekvensen visar hur stor andel av den arbetsföra befolkningen som är sysselsatt och är ett bra mått på hur arbetsmarknaden fungerar. Den påverkas i hög grad av konjunktur- och strukturförändringar och är därmed ett relevant mått för att beskriva arbetsmarknadens funktionssätt över tiden.

År 2013 låg förvärfrekvensen i landet på ca 78 procent (mätt som andel i arbete i åldersgruppen 20-64 år). I ett internationellt perspektiv och jämfört med både EU27 och EU15 är detta en relativt hög nivå. Att Sverige har en hög siffra beror i hög utsträckning på att kvinnor har en hög förvärfrekvens i Sverige. Det finns dock inget givet samband mellan en stark sysselsättningstillväxt och en hög förvärfrekvens. Sett över landet har ofta större städer svårt att hålla en hög förvärfrekvens, delvis på grund av en högre andel studerande och en större inflyttning från utlandet.

Vi ser i figuren nedan att finanskrisen gjorde ett tydligt avtryck i ekonomin. Återhämtningen därefter har varit olika för olika kommuner. Ljungby, Älmhult samt Värnamo har i detta fallet mycket goda siffror jämfört med riket.

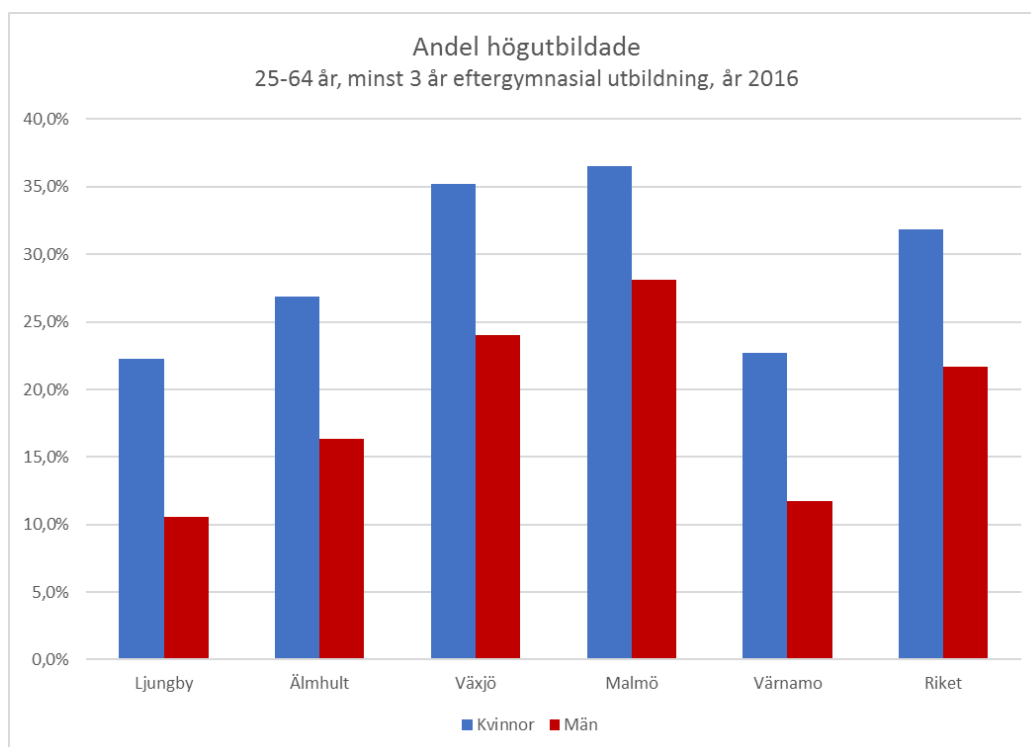

Figur 8 Förvärfrekvens.
Ovan figur visar att Ljungby har en relativt hög sysselsättning.

6.3 Andel högutbildade

Kraven på utbildning blir allt hårdare när det gäller att kunna konkurrera om en plats på den alltmer kompetenskrävande arbetsmarknaden. Ett generellt mönster i landet är att befolkningens utbildningsnivå är starkt kopplad till det lokala utbudet av högre utbildning. Universitets- och högskoleorter samt vissa närliggande kommuner har ofta en betydligt högre andel högutbildade än övriga kommuner.

Utvecklingen med stigande utbildningsnivåer kan förväntas fortsätta i takt med arbetsmarknadens alltmer ökade krav på högre utbildning. Konkurrensen om studenter kommer dock att öka mellan lärosätena framöver och centraliseringstendenser inom den högre utbildningen kan innebära utmaningar för de mindre universiteten och högskolorna i landet.

Figur 9 Andel högutbildade.

År 2014 hade nästan 27 procent av befolkningen i riket en eftergymnasial utbildning på minst 3 år, en ökning med drygt en tredjedel under den senaste tioårsperioden. Ljungby liksom Värnamo ligger på betydligt lägre nivåer än riket. Något som återspeglas i figuren ovan.

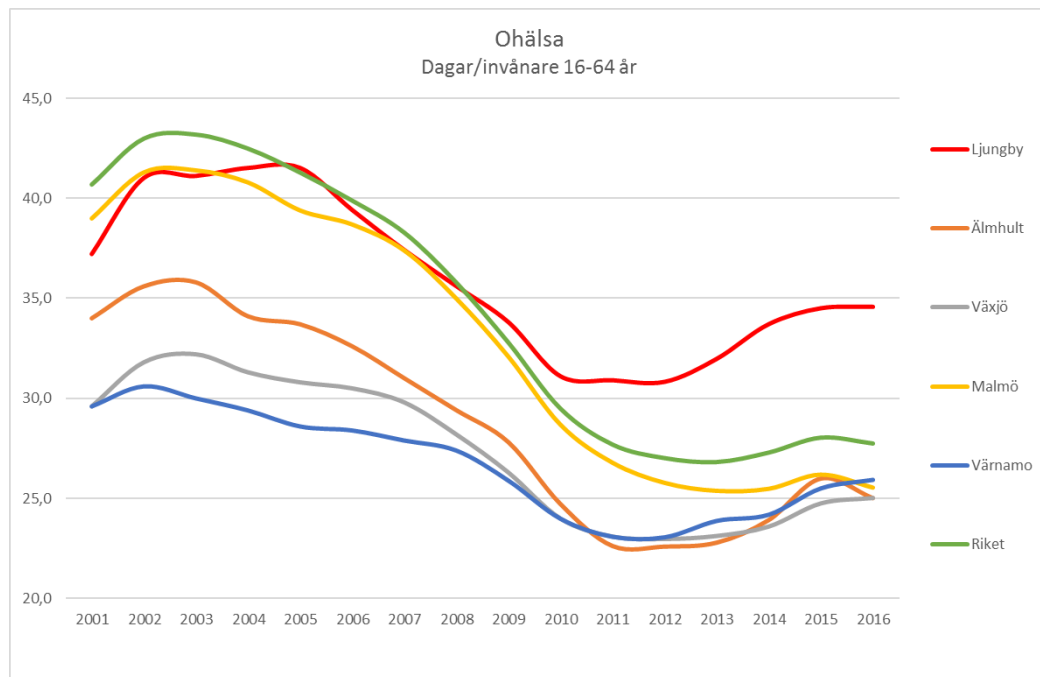
6.4 Ohälsa

Ohälsotalet, är ett mått på hur många dagar under en tolv månadersperiod som Försäkringskassan betalar ut ersättning vid nedsatt arbetsförmåga i förhållande till antalet försäkrade i åldrarna 16–64 år.

Med nettodagar menas att dagar med partiell ersättning omräknas till hela dagar, Till exempel två dagar med halv ersättning blir en nettodag.

Sjukersättning och aktivitetsersättning har funnits sedan 2003, innan dess motsvarades dessa ersättningar av förtidspension och sjukbidrag.

Det har gjorts ett antal regeländringar som i hög grad påverkar ohälsotalet, sjuktalet och sjukpenningtalet och möjligheten att göra jämförelser över tid.

Figur 10 Ohälsotal.

I diagrammet ovan kan vi se att Ljungbys ohälsotal ligger över alla jämförelsekommuner samt riket i stort sett under hela perioden. Framförallt kan vi se att ohälsotalet ligger markant över jämförelsekommunerna och har en annorlunda utveckling efter 2010. Vi kan inte – utifrån de data vi har tillgång till – ge en bra förklaring till varför Ljungbys ohälsotal sticker ut på det sättet som det gör.

En undersökning gjord 2014 visade att i alla kommuner hade kvinnor högre ohälsotal än män. Men i just Ljungby var skillnaden mellan män och kvinnor den största i landet. Kvinnor hade 12 sjukdagar fler, det vill säga 33 jämfört med 21¹². Skillnaden mellan Ljungby och jämförelsekommunerna skulle då kunna vara att det är just kvinnorna som är mer sjuka/har högre ohälsa eller av någon anledning är sjukskrivna mer. Varför det är så har vi inte någon bra förklaring till. En undersökning gjord 2015 visade också att kvinnor i Ljungby hade högst ohälsotal i landet¹³.

Att Ljungby ligger högre än jämförelsekommunerna kan inte förklaras av institutionella förklaringar såsom förändringar i regelverk då kommunen legat högre än de andra jämförelsekommunerna i stort sett hela perioden. En hypotes kan vara att en Ljungby har en hög förvärvsfrekvens. Detta innebär i sin tur att individer de facto kan sjukskriva sig från arbetet och att de har sjukpenninggrundande inkomst (SGI) vilket kvalificerar dem till sjukersättning och sjukpenning. Detta i motsats till exempel Jönköping som har mycket studenter eller Malmö som har en stor andel personer som står helt utanför arbetskraften och som saknar SGI. Malmö har ett lågt ohälsotal men detta kan inte rimligtvis tolkas som att individerna i Malmö skulle ha en bättre hälsa. Malmös nedgång i ohälsotal torde i alla fall delvis korrelera med det faktum att arbetslöshet i Malmö kommun har ökat under perioden. Problemet med denna förklaring är att Värnamo som har en liknande situation med hög förvärvsfrekvens har ett mycket lägre ohälsotal än Ljungby.

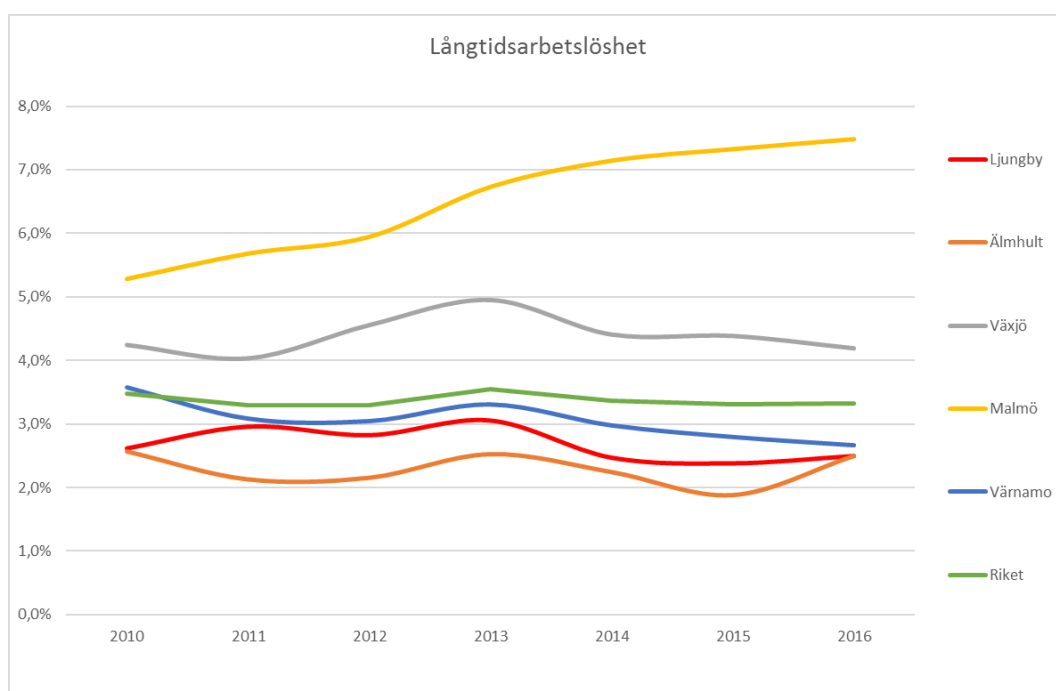

¹² <http://www.regionkronoberg.se/nyhetsarkiv/kronobergs-kvinnor-ar-sjukare-an-mannen/>

¹³ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/sjukfranvaron-fortsatter-okar>

6.5 Långtidsarbetslöshet

Arbetslösheten ökade i Sverige under 2000-talets första hälft. Denna trend vände år 2006 och arbetslöshetstalen minskade kraftigt år 2007, då landet upplevde en konjunkturtopp. Arbetsmarknaden fortsatte att utvecklas positivt även under inledningen av 2008. Efter detta följde en avmattning i spåren av finanskrisen och en vikande konjunktur med fler varsel och arbetslöshet, särskilt i de industritunga länen. Under år 2008 ökade den öppna arbetslösheten. Ökningen gällde merparten av de svenska kommunerna.¹⁴

Figur 11 Långtidsarbetslöshet
I ovan diagram ser vi att Ljungby under perioden 2010 till 2016 hade lägre arbetslöshet än riket i stort.

Om vi går längre fram i tiden så kan vi konstatera att Ljungby under hela perioden 2010–2016 hade lägre långtidsarbetslöshet än riket och den lägsta nivån jämfört med grannkommunerna. Något som ska ses som mycket positivt och som en bra grund för ett fortsatt

¹⁴ Statistikkälla: Arbetsförmedlingen.

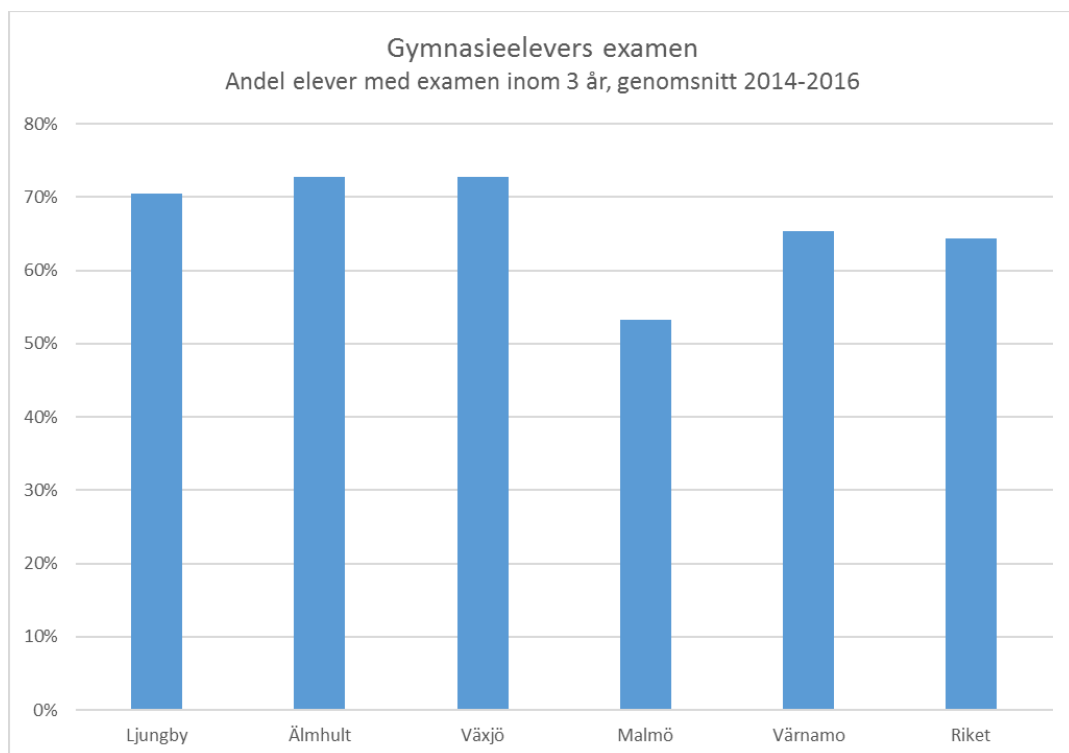
Not: Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik ska inte förväxlas med den officiella arbetsmarknadsstatistiken som tillhandahålls av Statistiska centralbyrån (SCB). Till följd av olika metoder för uppgiftsinsamling redovisar AKU och Arbetsförmedlingens registerstatistik inte samma antal arbetslösa. Här används Arbetsförmedlingens statistik, eftersom den finns tillgänglig på kommunnivå.

arbete. Det vi samtidigt vet är att personer som är långt från arbetsmarknaden, och då speciellt unga, har svårt att komma in.

6.6 Gymnasieelevers examen

Befolkningens utbildningsnivå grundläggs i grundskolan och gymnasiet. För att en kommun/regions utbildningsnivå ska "hänga med" i den pågående strukturomvandlingen, där fullföljd gymnasienivå i praktiken är en miniminivå för att komma in på den alltmer kvalifikationskrävande arbetsmarknaden, krävs att utbildningssystemet lyckas få en hög andel av den unga befolkningen att klara grundskola och gymnasieskola med godkända betyg.

Figur 12 Gymnasieelevers examen

I figuren ovan visas att Ljungby under perioden 2014–2016 tillsammans med Älmhult och Växjö lag bra till relativt mot både riket och Malmö. Figuren visar gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)
Källa: Kolada

6.7 Workshops i Ljungby

Under genomförda workshops lyfte 150 medverkande fram totalt 44 punkter som de pekade på som viktiga. En sammanfattning av de punkterna ger följande prioriteringar:

1. Gör kommunen attraktiv för unga vuxna
2. Utveckla välfärden
3. Stödja idéer och entreprenörskap
4. Utveckla infrastrukturen
5. Skapa bra och attraktiva boendemiljöer
6. Etablera mer utbildningar
7. Se vattnet i kommunen som en resurs
8. Använd våra naturvärden

Ansvarsområdena för att dessa punkter ska bli till reella utvecklingsfrågor ligger på olika förvaltningar och även hos andra myndigheter samt organisationer och näringsliv. Genomgående visar samtliga punkter på positiva värden för att attrahera personer som vill flytta till en annan plats. En reflektion är att den största gruppen som flyttar idag är de som håller på att etablera sig i Sverige. Kan integrationen fungera på ett bra sätt så kan kommunen och näringslivet relativt enkelt locka till sig arbetskraft. Dock bör här även föras fram att från näringslivets sida så finns det i allmänhet ett ska-krav om att förstå och prata svenska bra.

Gällande arbetet med att ta fram en ny översiktsplan så handlar det om attraktiva miljöer, boenden och bättre infrastruktur, naturvärden och vatten samt entreprenörskap och möjligheten att starta nya verksamheter. Sammanfattningsvis handlar det om att skapa en beredskap för en progressiv utveckling under många år framåt.

7 Prioriteringar för Ljungby

Ljungbys översiktsplan och arbetet för att sätta ett mål för ökad befolkning har ett osäkert spelkort kopplat till att vi i skrivande stund inte vet om Ljungby kommer att få ett stationsläge på en höghastighetsjärnväg. Vi kan endast konstatera att om beslutet att förlägga en station i Ljungby sker så kommer befolkningen sannolikt att öka då det blir lätt att resa samt att behovet av exploaterbar mark också kommer att öka. Oavsett detta så behöver varje plats finna sin unicitet och samtidigt påvisa både stabilitet och trygghet för de som bor här idag samt de som kan förväntas flytta hit i morgon.

Swecos första rekommendation kring prioriteringar handlar i första hand om att attrahera personer som har en egen drivkraft till att utveckla både sig själva och sin omgivning. Många av dessa finns redan idag i Ljungby men de behöver bli fler och de kan i praktiken vara kopplade till vilken bransch eller vilken sektor som helst. Eldsjälarna är viktiga stenar i samhällsbyggandet och kan de lockas att starta projekt och processer i Ljungby kommun så blir det ringar på vattnet.

Förslag: Gör det mycket enkelt att utveckla idéer i Ljungby kommun.

Den andra rekommendationen handlar om att se till relationen Ljungby stad och Ljungby kommun och i dess förlängning grannkommuner och de regioner där dessa kommuner återfinns i. Gränsdragningar fungerar i praktiken som förvaltningsgränser av olika slag. Andra relationer att titta närmare på kan vara dag och nattpendling, fritid och arbetstid, sommar och vinteraktiviteter. Antalet funktionella arbetsmarknadsregioner minskar sakta i Sverige då vi som individer är alltmer rörliga och på grund av en allmän infrastrukturutbyggnad.

Förslag: Göra resandet enklare samt underlätta för transporter och logistik av alla slag.

Vår tredje rekommendation handlar i grunden om attraktivitet och lyfter specifikt begreppet unga vuxna och att Ljungby kommun görs än mer attraktivt att bo och leva i. Statistiken visar att just denna grupp tenderar att flytta till större städer eller universitetsorter för att sedan bli kvar där. Livsstilsfrågor kan här vara avgörande att fokusera på.

Förslag: Öka attraktiviteten mot gruppen unga vuxna och etablera lockande levnadsmiljöer.

Swecos fjärde rekommendation handlar om att ytterligare förstärka trygghetsfaktorerna i kommunen, något som även har bärighet till den tredje rekommendationen. Att behålla sjukhuset och samtidigt utveckla barnomsorgen samt säkerställa att säkerhet i hem och på allmän plats fungerar är viktigt inte bara för den enskilda människan utan även för näringslivet.

Förslag: Se över hur trygghetsfaktorerna kan förstärkas.

Swecos femte rekommendation är också kopplad till den tredje men fokuserar på att arbeta över branschgränser för att dels stödja en branschbreddning men också utveckla den egna branschen med hjälp av exempelvis digitalisering och industri 4.0-frågor. Detta är något som även stöds av Region Kronoberg och vår bedömning är att unga personer kan bidra med mycket värdefulla erfarenheter kring användning och produktion av ny teknik.

Förslag: Aktivt genomföra benchmarking mellan branscher och industrier för att visa på möjliga utvecklingspår med fokus på digitalisering.

Vår sjätte rekommendation lyfter tjänstesektorn explicit. Dels utifrån ett upplevelseperspektiv där det har uttryckts ett behov av fler möjligheter men också utifrån ett utvecklingsperspektiv där exempelvis naturen och civilsamhället kan utgöra stabila grunder för att skapa nya arbetstillfällen men också, vilket kan vara än viktigare, att stödja utvecklingen i redan etablerade industrier och företag till att bli mer tjänsteinriktade.

Förslag: Etablera dialog och påbörja diskussioner kring att stödja utveckling av olika former av tjänster inom både etablerade och nya områden.

Den sjunde rekommendation vill understryka behovet av kvalificerad kompetens till vårt näringsliv och våra organisationer. Samtidigt handlar det om de som står långt från arbetsmarknaden; Med ett aktivt stöd in på arbetsmarknaden så blir kommunen samtidigt en mer attraktiv plats att leva i.

Förslag: För dialog om kommande behov hos näringslivet. Inled parallellt proaktiva samarbeten för att få framförallt unga vuxna in på arbetsmarknaden.

Swecos åttonde rekommendation vill peka på ett globalt problem som numera även är relevant i Sverige, nämligen frågan om vatten och tillgängligheten till vatten. Ljungby är, baserat på sitt läge, en naturlig plats för att diskutera alla former av frågor kring användning och förbrukning av vatten. Att kunna bjuda in ledande personer på en internationell nivå och diskutera behov och möjligheter kring vatten och vattenförsörjning skulle kunna innebära att Ljungby kan förstärka och utveckla ett branschsegment kring vatten och dess användning.

Förslag: Inled ett arbete som stödjer en uppbyggnad av en utvecklingsplats kring relevanta vattenfrågor i Ljungby.

Vår nionde rekommendation handlar om berättandet och de mjuka kulturella värden som finns runt det. Det handlar både om det talade ordets kraft och möjlighet samt retorikens styrka och den goda sagans sätt att påverka oss som individer i rätt riktning oavsett om vi är unga eller gamla.

Förslag: Den muntliga traditionen är stark på många platser runt om i världen. Att använda sagobygdens redan etablerade varumärke för att locka till sig mer kultur ses ha en stor potential då det redan finns kopplingar till exempelvis Unesco och våra traditionella folksagor.

Vår tionde och sista rekommendation handlar om gränsöverskridande samverkan. Att samverka i olika former har redan nämnts under olika punkter ovan men vi vill ändå understryka att utveckling sker både snabbare och säkrare vid samverkan. Att särskilt bjuda in till dialog om de svåra frågorna ser vi som viktigt. En sådan fråga handlar om unga vuxna som hamnar i någon form av utanförskap.

Förslag: Fortsätt den positiva vägen med att föra dialog om framtiden i samtiden. Bjud in till samtal mellan olika myndigheter och hitta möjligheter till utveckling mellan ansvarsområden.

8 Bilaga ett: Litteratur och källor

Tillgängliga underlag

- Kommunanalys (Region Kronoberg)
- Näringslivsanalys (Bisnode)
- Kompetensbehovsanalys 2016 – företagen i Ljungby kommun (Region Kronoberg)
- Kompetensförsörjning i Kronobergs län (Region Kronoberg)
- Bostadsmarknadsanalys 2016 – Kronobergs län (Länsstyrelsen i Kronobergs län)
- SWOT-analys från kickoff för översiktsplanen

Två workshoppar med totalt ca 150 personer som deltog aktivt och som lämnade efter sig omfattande dokumentation.

Intervjuer har genomförts med representanter för myndigheter, näringsliv och akademi.

9 Bilaga två: Workshops i Ljungby

Den 20 juni 2017 genomfördes en första workshop där fyrtiotal tjänstemän och förtroendevalda medverkade i en öppen och transparent dialog.

Workshopen genomfördes i tre pass där den första delen föregicks av ett inspel kring megatrender, hot och möjligheter i vår omvärld samt hur trender uppkommer. Tanken var att etablera en gemensam grund för kommande dialog vilket följde i mindre grupper där deltagarna var placerade för att få en så öppen dialog som möjligt.

I de första två gruppövningarna i den första workshopen återfanns tre grupper med tjänstemän från olika förvaltningar samt tre grupper med politiker. I den sista gruppövningen fick deltagarna själva bestämma vilken fråga de ville fokusera på vilket fick till följd att grupperna blandades.

Varje gruppövning avslutades med en presentation och dialog för att skapa ytterligare inspel i kommande arbete.

Figur 13 Medverkande workshop ett

Två workshops genomfördes. I den första återfanns personer från kommunen bestående av både tjänstemän och förtroendevalda.

9.1 Vad ska Ljungby prioritera idag?

Den första frågan som ställdes handlade om att se vad Ljungby bör prioritera baserat på vad det de närvarande vet om Ljungby idag och i morgon. Samtliga grupper fick skriva ner så många punkter de ville och de återfinns grupperade nedan. Samtliga punkter har klustrats för att det enklare ska synas om det finns prioriteringar av något slag samt har, efter varje rubrik, en siffra som visar antalet träffar.

TRYGGHETSFAKTORER 18

Basfunktioner inom bra välfärd
Bra ledarskap
Bra välfärd
Enklare att bo kvar när man studerar och arbetar
Frisk befolkning
Få människor att stanna kvar
Hälsa och välmående
Hälsa och välmående
Integration – för att yngre i arbetsför ålder vill stanna kvar
Integrera alla i samhället
Jämna ut demografin
Jämställdhet
Medborgarlots
Närhet
Stabil miljö
Tolerant och öppet samhälle drar hit de yngre
Trygghet
Vi är många äldre och färre i arbetsför ålder – detta behöver vi jämna ut

NÄRINGSLEV 12

Arbetsstillfällen, företagare (behöver arbeta för att få hit mer företag)
Att verksamheter som behöver utbildad personal etablerar sig i kommunen
Bra arbetsgivare
Bredda yrkesutbudet
Entreprenörskap
Entreprenörskap
Företagaranda
Här finns arbetsmöjlighet för välutbildade personer – skapa incitament för att utbilda sig här, här måste finnas näringsliv som kan ta emot de utbildade personerna.
Saknar tjänsteföretag, innovation
Teknisk utveckling
Teknisk utveckling på grund av mycket industrier
Öka tjänstesektorn

UTBILDNING 8

Campus
Forskning
Högre utbildning
Lära hela livet
Prioritera skola
Skola
Utbildning
Utbildning

VATTEN 5

Bada i sjö, utomhusbad,
Dricksvattnet – rekreation (Bolmen & Lagan)
Rent vatten
Vattnet – varumärket
Ån – trivsamt miljö, utveckla miljön – kallbadhus.

<p>INFRASTRUKTUR 4 Infrastruktur Kommunikation Kommunikationer och infrastruktur – höghastighetsjärnväg med stopp i Ljungby Station – strategiskt läge</p>	<p>NATUR 4 Klimat Klimatet Naturupplevelser Regn och rusk – varför de ska åka hit</p> <p>KULTUR 3 Kultur Kultur Öka kulturlivet</p>	<p>MARKNADSFÖRING 2 Marknadsföra kommunen Marknadsföring – vision, symboler, paketslösningar,</p> <p>BOSTÄDER 2 Bostäder Bostäder</p>
--	--	---

I anslutning till ovan listning bör tilläggas att klustringen kan göras än mer övergripande. Exempelvis kan rubriken "kultur" inlämnas under rubriken "trygghetsfaktorer" då det stöder varandra. På samma sätt kan olika värdeord placeras inom andra rubriker. En sådan är ordet forskning som skulle kunna hamna under näringsliv och vissa av värdeorden under "vatten" skulle kunna hamna under rubriken "natur".

Det som är viktigt att lyfta fram är att "trygghetsfaktorerna" har en mycket hög placering vid sidan om "näringslivet". Swecos bedömning, och tidigare erfarenheter, visar på att trygghetsfaktorerna har mycket hög prioritet när det gäller etablering av näringsliv samt viljan att flytta till en plats. Fungerar de kommunala funktionerna skola, vård och omsorg på ett bra sätt så fungerar övriga funktioner bättre. Utbildning i sig har en egen rubrik som i sig har fått höga poäng och kan i praktiken läggas ihop som en "trygghetsfaktor".

En annan kommunal och regional angelägenhet handlar om kommunikation och infrastruktur. Ljungby ligger idag i en trafikmässig skärningspunkt och kommer, om höghastighetståget kommer till staden, få en stor potential till en ökad pendling och arbetsmarknad. Att frågan har återkommit så ofta att den fått en egen rubrik visar också att de närvarande anser att infrastrukturen behöver förbättras.

Rubriken "vatten" har även den en egen rubrik och har sin naturliga koppling till att Ljungby har mycket sjöar/vatten och producerar dricksvatten för ett stort antal kommuner. Att utveckla dessa delar ses som prioriterat och då kopplat till konsumtion, rekreation och rubriken Natur.

9.2 Styrkor för Ljungby

I en andra övning genomförde de sex grupperna en förenklad SWOT där endast *styrkorna* lyftes fram. I normalfallet arbetar en SWOT med fyra arbetsfält och där namnet kommer från de engelska orden "Strengths", "Weaknesses", "Opportunities" och "Threats". Metoden är ett främst ett företagsekonomiskt planeringshjälpmedel där man lyfter styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Vårt huvudsyfte med den förenklade SWOT-analysen är att i den befintliga verksamheten värdera styrkor.

På motsvarande sätt som i den första övningen var möjligheten obegränsad att föra in punkter. De är klustrade på samma sätt och visar med en siffra hur många träffar respektive rubrik fått.

TRYGGHET 18	NÄRINGSLIV 17	INFRASTRUKTUR 11
Bra omsorg	Blandning av företag	Använda skyltläget vid E4:an
Föreningsliv	Bra arbetsmarknad	E4 och väg 25
Föreningslivet	Bra näringsliv	E4:an & 25:an (läget)
God äldreomsorg	Bra samverkan mellan företag	E4:an 25:an
Låg arbetslöshet	Bra småföretagande	Goda möjligheter till station
Lätt att känna tillhörighet	Bra utbud till industrin	Höghastighetsjärnväg
Polis	Digitalisering	Logistiskt bra läge
Sjukhus	Entreprenörskap	Logistiskt bra läge
Sjukhus	Entreprenörskap	Läget
Sjukhus	Entreprenörskapet	Närhet
Sjukhus	Korta byggtider	Strategiskt läge
Sjukhus, vårdcentraler	Näringslivet	
Socialt, tryggt	Näringslivsklimat	
Stort föreningsliv	Plats för byggande	
Trygghet	Stark industri	
Trygghet	Stark industri	
Trygghet	Vi har bra tjänster och skapligt	
Öppet tolerant samhälle.	utbud – plats för fler	

UTBILDNING 9

Bra kvalitet på skolorna
Bra skola
Bra skola och förskola
CIL Högskola
Högskolecentrum – sjuksköterskeutbildning (fler utbildningar)
Kompetenscentra (Kalmar).
Koppling till högskola/högre utbildning
Utbildning

VATTEN 7

Bolmen och övriga sjöar och vattendrag
Bra fritidsanläggningar (bad, arena, framtida skatehall)
Dricksvattnet
Lagan
Mycket vatten
Vatten
Vattnet – Ljungbys unika position och varumärke

LANDSBYGD 3

Gott om plats
Landsbygden
Levande landsbygd

ENERGI 3

Billig el/fjärrvärme
Eget energibolag
Låga energipriser (nackdelarna är miljövänlighet). Dock kommer industriproduktion att fasas ut.

NATUR 8

Attraktiv miljö - Naturen och lugnet, sjöar.
Attraktiv miljö (naturen och lugnet, sjöar)
Natur
Natur
Naturen, sjöarna, Lagandalen, "naturreservat i stan"
Regn och rusk – gråväder
Stora ytor, vatten, mark
Tystnad och mörker

KULTUR 5

Berättarbygden
Kultur
Sagobygden – berättarnätet, Unesco
Sagomuseet/sagobygden
Sagomuseum

POLITIK 2

Konstruktivt politiskt klimat
Samverkande kommun

BOENDE 2

Attraktiva boenden
Valmöjligheter när det gäller bostäder

CENTRUM 5

Attraktivt centrum
Bra stadskärna
Har starkt tätort som gynnar landsbygden
Restaurangutbud
Stora utvecklingsmöjligheter i centrum

MARKNADSFÖRING 1

Varumärken som är starka

TURISM 1

Turism

Det största skillnaden mot den första listningen är att rubriken "infrastruktur" gått om "utbildning" samt att ytterligare rubriker tillkommit samtidigt som "närliv" är fortsatt stark. Om man i den första listan såg att det är viktigt att arbeta med infrastruktur (och kunde kanske ses som ett orosområde) så anser man här att man anser att infrastrukturen är ett positivt argument för Ljungby. Naturen, som nytt begrepp, har här seglat upp starkt men också kultur, landsbygd, centrum, energi och boende.

Åldersgruppen bland de närvarande i workshopen bedöms vara mellan 35 och 60 år och med en median på ca 50 år. Samtliga är tjänstemän eller förtroendevalda och svaren ska även ses utifrån denna horisont. Om grupperna innehållit andra persongrupper kopplat till exempelvis ålder och hemvist, yrkestillhörighet och utbildning så är det Swecos bedömning att svaren skulle kunna bli annorlunda. Samtidigt så återfinns i denna grupp en stark

medvetenhet om vad som är möjligt att påverka och vad som är möjligt att genomföra. Därför är svaren extra viktiga att ta hänsyn till.

Rubrikerna natur, kultur, centrum, landsbygd och turism får tillsammans 22 träffar och skulle man sätta samman dessa så skulle rubriken handla om "attraktionskraft" och ligga högst på ovan lista. Lägger vi dessutom till rubrikerna vatten och bostäder ökas nivån ytterligare. I detta begrepp återfinns även värdeord från andra rubriker såsom "bra skola" och "korta byggtider", "stark industri" och "attraktiva boenden" (med flera). En hög attraktionskraft fungerar som en magnet på personer som vill till en plats. Är magkänslan den rätta så skapar sig högutbildade alltmer sitt arbete på den plats dit man vill flytta. Detta blir allt lättare för denna grupp då det blir allt större brist på kompetens hos förvaltningar och näringsliv.

Att "energi" har lyfts fram kan ses som intressant. På en internationell marknad söker storbolagen trygga och stabila platser att etablera kommande industrisatsningar på. Det gäller stabilitet gällande ekonomi, säkerhet och politik.

"Vatten" återfinns även här och genomgående för denna punkt och, i princip samtliga övriga punkter, så är det fokus på en lokal eller regional marknad. Bristen på vatten i stort och rent vatten i synnerhet blir ett allt större problem i världen på samma sätt som vatten ställer till problem genom exempelvis översvämningar. Ljungby, som idag är en stor aktör inom området skulle här kanske kunna utveckla sig mer.

9.3 Prioriterade fråga att arbeta vidare med

I den sista sejouren i det första arbetspasset fick respektive grupp lyfta fram tre punkter från arbetet som genomförts tidigare och som återfinns under rubrikerna 11.1 och 11.2.. Eventuellt omformulera för att sammanfatta vad man vill förmedla och därefter presentera för övriga deltagare i workshopen. Det man lyfter fram här är punkter som respektive grupp ser som viktigt för kommunens framtid (men också de själva) att jobba vidare med. Av de totalt fjorton rubriker har några rubriker fallit bort och vi har även valt att slå samman två. Det återstår därmed nu fem rubriker samt att en har lagts till: "Attraktionskraft" som i sin tur är en sammanslagning av rubrikerna attraktiva miljöer och kultur.

Även här anger siffran efter respektive rubrik hur många träffar respektive rubrik fångat in.

TRYGGHET 5

Basfunktionerna bra välfärd
Bostäder
Hälsa och välmående
Hälsa och välmående – För att locka nya invånare till kommunen är det viktigt att vi visar att vi satsar på hälsa och välmående. I den här kommunen mår vi bra och hjälp finns när man inte mår bra.
Jämna ut demografin

NÄRINGLIV 5

Bredda yrkesutbudet
Entreprenörskap
Entreprenörskap – Idag har vi redan ett väletablerat entreprenörskap men även stora möjligheter att starta nya företag här. Fokusera på att attrahera de i arbetsför ålder – arbetsmarknad
Näringslivet

VATTEN 3

Dricksvattnet
Vatten
Vattnet (Ljungbys unika position och varumärke)

ATTRAKTIONSKRAFT 5

Attraktiv miljö
Attraktiv miljö – Våra sjöar och vår natur är något som är värdefullt för både inflyttningar och nya etableringar.
Berättarbygden
Upplevelser – som lockar.
Öppet tolerant samhälle (föreningsliv och kultur)

INFRASTRUKTUR 3

Kommunikation – trygghet och närhet
Läget/kommunikationer
Strategiska läget (och goda förutsättningar till station)

UTBILDNING 2

Campus
Utbildning

Rubrikerna trygghet; attraktionskraft och näringsliv ligger nu på samma träffantal. Vi vill ändå framföra att workshopen i det här skedet ser det som viktigt att fortsatt arbeta med att förbättra välfärdsfrågorna i kommunen för att skapa en hållbar stabil framtid för de boende i kommunen. Punkterna under "attraktionskraft" speglar tillsammans med rubriken "infrastruktur" att det finns en öppenhet för att locka till sig människor till kommunen. Under begreppet "attraktionskraft" kan man skönja en glidning åt upplevelser och turism och under begreppet "infrastruktur" kan vi skönja en dragning åt ett mer formella resande till och från arbete.

Under rubriken "näringsliv" återfinns en punkt som vill attrahera arbetsföra till kommunen. En liknande punkt kan vi återse under rubriken "trygghet" som vill jämna ut demografin. Båda dessa hör ihop med utbildning men också med rubrikerna "attraktionskraft" och "infrastruktur".

Rubriken "vatten" återfinns även här och pekar på att vattnet ses som en viktig resurs i hälften av grupperna. Att utbildningsfrågor finns på listan kan ses som självklart men att fokuset är så pass lågt kan bero på att det medverkande i workshopen i mångt och mycket vet att dessa frågor ligger utanför det kommunala styrets arbetsområde.

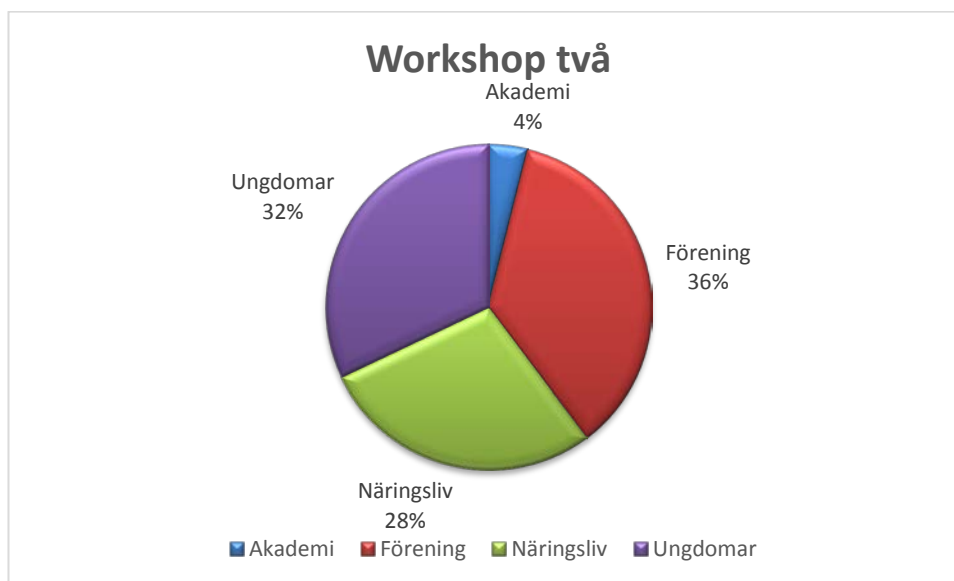
9.4 Upprepade frågor ger fler svar i Workshop två

I den första workshopen medverkade tjänstemän och förtroendevalda från Ljungby kommun. I den andra medverkade ett åttiotal företrädare från Ljungbys näringsliv, förenings- och kulturliv samt en gymnasieklass samhällsvetare. Genomförandet var i stort sett samma som under det första mötet förutom att

- tiden valts för att kunna locka fler (utanför kontorstid)
- kortare arbetspass för att inte ta för mycket tid av redan hårt engagerade människor
- stafettpinningar från första workshopen lyftes fram
- medverkande tjänstemän och förtroendevalda gärna fick vara med men inte vara aktiva i dialoger gällande nya inriktningar

På samma sätt som i den första Workshopen delades deltagarna in för att utgöra relativt breda grupper. En ordförande utsågs i varje grupp som hade ansvar för att alla skulle kunna höras samt återkoppla till övriga grupper efter varje arbetspass. Sekreterare fanns tillgängliga och hade i uppgift att endast teckna ner resultaten och föra dom vidare.

Medverkande i den andra workshopen fördelade sig enligt nedan:

Figur 14 Medverkande workshop två

I den första workshopen återfanns personer från kommunen. I den andra kompletterades deras erfarenheter och tankar med personer från andra grupper.

9.5 Vilka styrkor har Ljungby?

På samma sätt som i den första workshopen fick deltagarna möjlighet att utan inskränkning kunna lyfta fram styrkor för Ljungby. Det betonades att dessa inte behöver vara de viktigaste frågorna att arbeta med utifrån ett långsiktigt perspektiv men att de är viktiga att ha med för att se vilka pelare Ljungby redan har. Resultatet hade inledningsvis samma prioriteringar nämligen Trygghet, Näringsliv och Infrastruktur. Där *tjänstemän* och *förtroendevalda* sedan placerade Utbildning, Natur och Vatten valde ungdomar, föreningsliv, akademi och näringsidkare Kultur, Natur samt Vatten för att sedan lyfta fram Utbildning.

Att Landsbygdsfrågor kom på så lågt placerat kan bero på att merparten av deltagarna representerade föreningar, näringsliv och skola från centralorten. Detta beror i sin tur på att det var svårare att locka deltagare från övriga delar av kommunen. Detta faktum tas senare i beaktande.

Vidare noteras att frågor som Energi, Politik samt Marknadsföring inte återfanns i denna listning som inte hade några inskränkningar kring att deltagarna endast fick ha ett visst antal prioriteringar.

Värt att beakta är ordvalet under samtliga punkter som mer betonar mjuka värden relaterat till den första workshopen där inspelen är mer formella och till viss mån även kan ses som mer statistiska referenser.

TRYGGHET 25

Bra kommun för barn att växa upp i
 Bra stad att växa upp i
 Enkelheten i mindre stad
 Folk ställer upp
 Fördel att alla känner alla
 Inkluderande
 Kvalitetstid över
 Lagom stor kommun att växa upp i
 Lasarettet
 Lugn
 Lugnet
 Lätt att bygga relationer
 Lätt att få vård (sjukhuset)
 Man stannar för här finns rötterna
 Sjukhus och vård – ger arbetstillfällen, en anledning att komma tillbaka efter utbildningen.
 Säkerhet
 Trygg miljö – skolor – lite mobbing
 Trygghet

Trygghet

Trygghet

Trygghet

Trygghet (men det händer inte så mycket)

Ungdomar

Uppväxten i en liten stad

Vård

NÄRINGSLIV 21

Bra företagsklimat
 Bredd av mellanstora företag
 Brett näringsliv
 Det finns attraktiva jobb för yngre
 Entreprenörskap
 Entreprenörskap
 Fungerande samverkan med industri och utbildningar

Företagstradition – entreprenörskap, småföretag och större företag.

Företagsverksamhet

Industriort (som ett positivt förtecken)

Jobbmöjligheter

Låg arbetslöshet

Lätt för företagsetablering

Många olika branscher

Mångfald inom företag (inte bara industri)

Möjlighet till cirkulär ekonomi

Stark industri

Stark industri

Stark teknisk industri

Starkt näringsliv

Stora ytor

INFRASTRUKTUR 16

Bra geografiskt läge
 Bra position
 E4 och riksväg 25 (infrastruktur)
 – bra vägar för industrin, läget,
 tillgänglig för handel
 E4/25; an
 E4; an / närhet till storstäder
 Geografiskt centralt placerad.
 Nära till mycket.
 Inga stora avstånd
 Lagom stor stad (det mesta
 finns – allt finns i närheten)
 Ligger utmed E4; an
 Logistiks läge
 Logistiska läget
 Läget – nära till många stora
 städer
 Läget geografiskt
 Nära till allt
 Närhet till allt
 Vägar/tåg

NATUR 9

Friluftslivet
 Gott om plats
 Miljö och natur
 Natur
 Naturen
 Naturen
 Naturen
 Naturen – livskvalité
 Unik natur (ur internationellt
 perspektiv)

VATTEN 7

Lagan
 Sjöarna
 Vatten
 Vatten – besöksnäring
 Vatten – en naturresurs
 Vatten – vattenkvalitet
 Vatten och natur – naturresurs,
 attraktivitet

CENTRUM 5

Fin stad
 Levande stadskärna
 Liten stad
 Pizzerior
 Restaurangutbudet

BOENDE 4

Billig mark
 Boenden
 God marktillgång (privata tom-
 ter i toppläge)
 Låga huspriser

KULTUR 11

Brett föreningsliv
 Brett föreningsliv
 Föreningsliv
 Föreningslivet
 Ideella krafter – aktiv fritid
 Kultur och föreningsverksamhet
 – bra utbud sett till befolkning,
 bredd föreningsliv (för lite bredd
 när det gäller satsningar)
 Mångfald inom föreningsliv
 Nätverken
 Omfattande kulturliv
 Starkt föreningsliv
 Starkt föreningsliv

UTBILDNING 6

Bra skolor
 Bra skolor
 Högskola
 Lockande gymnasieutbildningar
 Samarbete med Växjö universi-
 tet
 Samverkan med universitet

TURISM 1

Naturen – besöksnäring

LANDSBYGD 1

Nära till landet

9.6 Vad ska Ljungby prioritera idag?

På nästföljande fråga i respektive workshop handlar det om vad ska Ljungby ska prioritera och där återfinns frågor kring kultur, näringsliv och utbildning som samlingsnamn. Under både Kultur och Utbildning återfinns nu ett antal punkter med direkt fokus på unga och deras behov. Under näringslivsbegreppet ser vi noteringar om innovationer och utveckling av olika slag. Trygghetsfaktorer och Boende får också hög respons vilket vittnar om att det även här finns frågor som behöver förbättras och eller utvecklas.

KULTUR 17

Aktiviteter
 Aktiviteter för unga fredag/lördag
 Aspebacken (hembygdsgården)
 Attraktivitet
 Bra utbud på mat och dryck
 Brett föreningsliv
 Brett föreningsliv
 Idrott lockar unga
 Inkluderande medborgare
 Kultur (musik/evenemang/festivaler)
 Kunna leva sin dröm
 Prioritera att lyssna på unga
 Samlingspunkter för unga
 Skapa något spännande i stadskärnan
 Skapar aktiviteter för unga
 Ungdom
 Utveckla nöjeslivet (fokus på unga) kultur och sport

NÄRINGSLIV 16

Arbetsstillfällen
 Bra näringsliv
 Digitalisering
 Finns mycket plats att genomföra idéer på
 Företagande/ entreprenörskap
 Företagen
 Handel
 Handelscentra
 Innovationer inom industrin
 Kreativa idéer inom industrin
 Logistikföretag
 Nöjen/shopping
 Robotteknik
 Skapa arbetsstillfällen
 Stimulera/utveckla/stödja näringslivet
 Ta vara på/utveckla områden vi har – mark

UTBILDNING 14

Bra skola/utbildningar/förskola
 Högskola – bredda utbildningarna
 Kompetens
 Marknadsför CIL:s utbildningar starkare
 Mindre antalet barn i förskoleavdelningar
 Skapa förutsättningar för att underlätta rekryteringar – förbättra förskola/skola
 Skola-näringslivsutbyten
 Utbildning
 Utbildningar (högskola/kurser/gymnasier)
 Utbildningar med behöriga lärare
 Utveckla högskoleutbildningar
 Utveckla högskoleutbildningar
 Var lyhörd vad ungdomar vill ha för utbildningar
 Vill vi hålla kvar unga? Utbildningar

TRYGGHETSFAKTORER 12

Akuten
 Attraktivitet
 Familjevänlig kommun
 Fortsätta vara en trygg/säker stad
 Landstinget – sjukhus på orten
 Sjukvård
 Trygghet (sjukvård/polis)
 Tryggheten (blåjusfrågor)
 Viktigt att sjukhuset finns kvar
 Vård
 Vård och kompetens
 Äldre och barnomsorg

BOSTÄDER 9

Attraktiva boenden
 Boende – lägenheter
 Bostäder
 Bostäder
 Bostäder
 Bostäder i staden
 Bostäder på landet
 Huspriser – attraktiva miljöer
 Skapa förutsättningar för att underlätta rekryteringar – bostäder

INFRASTRUKTUR 7

Få folk att bo i Ljungby och inte pendla in
 Infrastruktur
 Infrastruktur (pendling/tågstation/närhet till utbud)
 Kommunikation till Halmstad & Växjö
 Kommunikation/infrastruktur
 Kommunikationer
 Vägar och tåg

VATTEN 6

Bolmen
 Fiske
 Lagaån
 Skapa mer attraktivitet kring vattnet.
 Ta vara på/utveckla områden vi har – vatten
 Vatten

MARKNADSFÖRING 5

Att få tillbaka/locka 25–30-åringarna
 Attraktiva platser för gäster och vänner
 Bli ambassadörer för vår stad
 Lägga prioritet på "andra" inflyttare (inte återvändare)
 Sätta den lilla staden på kartan

NATUR 4

Fiske
 Friluftslivet
 Naturen
 Skapa förutsättningar för att underlätta rekryteringar – fritid

Som vi redan nämnt så stöder vissa av rubrikerna varandra. Dock är det viktigt att visa på indikationer och vilka rubriker som faller bort och vilka som förstärks. En sådan förstärkning är bostäder där de som inte är förankrade inom Ljungbys kommunorganisation ser detta som en relativt hög prioritering på samma sätt som de lyfter fram kulturen. Kulturbegreppet i sammanställningen har med sig värdeordet Unga vid ett flertal tillfällen vilket också kan ses som en viktig hörnsten i det fortsatta arbetet.

9.8 Övergripande prioriteringar

I det fortsatta arbetet krävdes en prioritering i arbetet. Vilka av samtliga tidigare punkter anses som mest prioriterade för att utveckla Ljungby. På samma sätt som tidigare har vi valt att ta låta rubrikerna Bostäder och Kultur få en ny gemensam rubrik nämligen Attraktionskraft. Detta då tidigare studier visar på att dessa faktorer dels har stor betydelse samt att de i mångt och mycket kompletterar varandra. Skulle vi under Attraktionskraft även lägga in vissa av punkterna under begreppet Trygghet skulle denna faktor väga ännu tyngre.

ATTRAKTIONSKRAFT 11

Attraktiva och trygga boenden i hela kommunen
Berika vårt friluftsliv
Bostäder
Bra uteliv
Brett föreningsliv med stort engagemang
Evenemang (mångfald – olika åldrar etc)
Naturen
Plats
Satsa på den "svåra" åldersgruppen hit
Utveckla kultur/idrott
Utveckla nöje och shopping

NÄRINGSLIV 9

Arbetsstillfällen
Företagande - leder till expansion
Företagande, samspel mellan företag, handel och föreningar
Företagsverksamhet – expansion
Infrastruktur
Innovation
Näringsliv
Stimulera/utveckla/stöd näringslivet
Underlätta rekryteringar för fortsatt stark industri

INFRASTRUKTUR 4

Bra infrastruktur
Läget
Kommunikationer
Få folk att bo i Ljungby och inte pendla in
Kommunikation – infrastruktur

UTBILDNING 4

Utbildningar
Utveckla utbildningsmöjligheter
Utveckla vårt högskolecentrum
Vissa utbildningar (är bra)

TRYGGHET 6

Ge unga familjer möjligheter
Trygghet – boendemiljöer/skola/ sjukvård/idrottsliv – den sociala tryggheten
Trygghet (polis/sjukvård/omsorg)
Tryggheten
Vård och kompetens
Vård och kompetens.

VATTEN 4

Ta vara på våra resurser (mark & vatten)
Vatten – attraktiva miljöer
Vatten – natur och aktivitet
Värna om vatten

9.9 Fyrtiofyra samverkansförslag från de två workshoparna

Det första arbetspasset i båda workshopparna följdes av ytterligare inspel under både första och andra workshopen. Det andra arbetspasset hade fokus på vilka frågor och prioriteringar som respektive grupp ser som områden där man vill se lösningar i Ljungby. Här lyftes i de muntliga presentationerna vikten av att samarbeta över invanda gränser och exempel gavs på hur detta kunde ske i olika områden.

Här fick respektive grupp lyfta fram frågor som de ansåg viktiga för Ljungbys framtid, baserat på tidigare arbete med tillhörande dialog. Till detta skulle man även föra fram vilka som behövde vara med (förutom den egna organisationen) för att respektive fråga skulle kunna komma i mål och slutligen; på vilket sätt den egna organisationen, eller den egna kommunala förvaltningen eller rent av hur enskilda personer skulle kunna bidra. Målet var att visa att arbetet behöver göras både förvaltningsövergripande och organisationsövergripande för att lättare kunna slutföras.

Huvuddelen av frågorna i den första workshopen (där medverkande var tjänstemän och förtroendevalda) kom att handla om olika former av näringslivsutveckling, kommunikationer och trygghet. Denna förändring där näringslivet lyfts fram i relativt många punkter och trygghetsfrågorna faller längre ner antalet träffar är vanligt återkommande då frågeställningen öppnar upp för ett proaktivt samarbete. Dock är vår erfarenhet att de mjuka värdena fortfarande är minst lika viktiga och mycket av samverkan mellan kommunen och näringslivet kan också handla om trygghetsfaktorer. Speciellt som vi dels går mot en åldrande befolkning både nationellt och internationellt och dels går mot en framtid där allt färre kommer att jobba inom vården.

Nedan återfinns tretton samverkansfrågor från workshop ett och med de övriga från workshop två lyftes totalt 44 samverkansfrågor innehållande tankar och inspel som man ansåg kunna ha en stor betydelse för Ljungbys framtid samt, i några av fallen, även förslag på vilka man ska arbeta med för att detta ska ske.

Den andra workshopen arbetade under större tidspress och deras prioriteringar låg i att i första hand få fram områden och inte titta så mycket på genomförandet.

Rent generellt kan man läsa nedan lista på förslag till initiativ där kommunen bjuder in till samtal inom fem områden och där det även inledningsvis finns dels förslag på vilka en inledande dialog ska föras med men även på vad Ljungby kommun kan erbjuda.

I rubrikraden till samtliga punkter som förs fram från de olika workshopparna så återfinns WS1 eller WS2 och hänvisar till vid vilket tillfälle dessa punkter lyftes.

9.9.1 Kommunen prioriterar branschbredd

I det första workshopen återfinns fem frågor som framförallt handlar om att bredda näringslivet samt intensifiera samverkan mellan näringsliv och forskning. En ökad branschbredd innebär, mer eller mindre med automatik, dels en ökad lönenivå (vilket ger mer högre skatteintäkter i en förlängning) och dels en ökad möjlighet till innovation och entreprenörskap då personer med olika bakgrunder tenderar till att utveckla nya idéer snabbare och säkrare (än det gör mer ensamma).

I den andra workshopen återfanns en stark vilja till samverkan och att där gemensamt arbeta för att stärka näringslivet. Mellan raderna kan vi här skönja att man vill jobba snabbt och ha snabba och handgripliga förändringar.

Förslag: Förslagsvis är det näringslivsenheten inom kommunen som får i ansvar att driva dessa frågor vidare.

WS1: Hur skapar vi en större branschbredd i kommunen (fånga underifrån och bygga framåt, skola näringsliv)?

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Näringsliv, utbildningsorganisationer, företagare, civilsamhället, föreningslivet, andra kommuner och medborgare.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- En väg in: Nätverka, samsyn, beredskap, mark, relevanta vänorter.

WS1: Bredda yrkesutbudet:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Entreprenörerna, näringslivsavdelningen, skolan, barn och utbildningsförvaltning.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Finansiering, samverkan skola/näringsliv, samverkan med högskolorna.

WS1: Skapa förutsättningar för kompetensinvandring till vårt näringsliv:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Satsa tillsammans. Sätt inte käppar i hjulen.

WS1: Samarbete högre utbildning/Näringslivsavdelning: En samordnare?

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Företag, näringsliv, Ljungby kommun och privata företag.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Utbildning.

WS1: Bredda arbetsmarknaderna:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- En aktör där samtliga delar ingår (offentlighet, akademi och företag) exempelvis LBA eller näringslivsbolag
- Satsa på företag som är i utveckling – företag med engagemang och idéer
- Diskutera med företag exempelvis inom plastföretagen, som är stora här, att ha en mötesplats för plast för att hjälpa dem att komma vidare
- Här etableras forskningscentrum – hur kan vi knoppa på ytterligare företag till detta

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Upprätta en ingenjörsutbildning kopplad till företagen här som har behov av kompetens
- Använda LUAB för att göra aktiva val

WS1: Differentierat näringsliv:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Politiker, näringsliv, investerare, medborgare, medarbetare ute i verksamheten.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Medborgardialog, bra ledarskap, snabb och okomplicerad service.

Näringslivet vill arbeta proaktivt

Kopplat till näringslivet fanns ett antal förslag som på olika sätt vill utveckla företagandet. Det handlade både om initiativ relaterat till entreprenörskap men också kring samverkan på olika sätt vilket bör tas tillvara på.

WS2: Innovationer, kreativa idéer:

Fånga upp kreativa människor. Skapa miljöer där man kan genomföra idéer. Stötta idéer som dyker upp; arrangörer, mötesplatser, kaféer, entreprenörer, nyanlända, flyktingar, flyktingar av entreprenörer.

- Samverkan mellan kommun, näringsliv, skola och kultur och AGERA för att förbättra utbildningarna.

WS2: Utveckla näringslivet:

Satsa på kompetensförsörjning

Stimulera entreprenörskap/nyföretagaranda

Stöd samhällsansvaret hos företagare.

WS2: Företagsverksamhet:

Satsa på förutsättningar kring både turism och näringslivsutveckling. Försök gå runt eventuella problem istället för att stanna upp. Aktiviteter runt våra vatten gör att andra grenar på trädet växer. Våga satsa på Lagaån och Bolmen. Kommunen är en viktig spelare här.

WS2: Näringslivet:

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Utbyten och samverkan i grupper för nätverkande och stimulera näringsliv, skola, kultur.

- Satsa på UF

Vi vill stötta genom

- Vara med i fokusgrupper
- Bjuda in skolan
- Nätverka mellan företag
- Fler seminarier så att fler får lära känna varandra
- Sprida kompetens

WS2: Underlätta rekryteringar för fortsatt stark industri:

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Vara en attraktiv kommun där vi erbjuder bostäder, förskola/skola och ett brett fritidsutbud.

- Enkelheten med att bo i Ljungby måste framhållas

- Visa på närheten till natur och sjöar

Vi vill stötta genom ambassadörsskap samt arbeta med en stark kommun med tydliga mål.

9.10 Vatten

Ljungby är unikt när det gäller vatten och det är något som framgått av båda workshopparna. Här ser vi två inriktningar. Den ena pekar på att använda vattnet i sjöar och vattendrag som en turistfaktor (men även som boendefaktor) och den andra mer fokuserat på att hitta forsknings- och utvecklingsområden genom EU-finansiering.

Det sistnämnda bedömer vi ha en stor utvecklingsfaktor då frågeställningen även är viktig utifrån ett nationellt och internationellt perspektiv.

WS1: Stärka vårt arbete med vatten:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Kommun, Sydsvatten, Svenskt vatten, Turism & näringsliv, invånare, högskolecentrum, utbildningscentrum.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Gemensamt EU-projekt samt lista aktiviteter.

WS1: Hur använder vi vårt vatten som naturresurs?

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Sydsvatten, kommuner, universitet, medborgare, fiskevårdsområden, UF.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Välskötta badplatser, främja återhållsamhet med vattnet, information, alternativa vattensystem, symbolvärde.

WS1: Vatten:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Turistnäringen, kommunen, markägare, företag, forskare och högskolor.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Turista hemma/invånarna. Stötta för bostättning och företagsamhet. Marknadsföring.

WS1: Vattenaktivitet:

Satsa på förutsättningar kring både turism och näringslivsutveckling. Försök gå runt eventuella problem istället för att stanna upp. Aktiviteter runt våra vatten gör att andra grenar på trädet växer. Våga satsa på Lagaån och Bolmen. Kommunen är en viktig spelare här.

WS2: Ta vara på vårt vatten och våra marker:

Kopiera andra lyckade exempel. Se sig om! Stötta naturupplevelseentreprenörer. Arbeta för att vara positiva till attraktiva boenden för alla (i skogar, vid sjöar och i tätorter).

9.11 Infrastruktur

Infrastrukturfrågorna har återkommit på olika sätt. Ett eventuellt höghastighetståg förändrar möjligheterna för Ljungby på ett dramatiskt sätt men parallellt med detta behöver infrastrukturen och kommunikationen utvecklas på olika sätt. Något som den första workshopen belyste på flera sätt. Här är det främst offentliga aktörer som kommunen kan samverka med samtidigt som det finns möjlighet att genomföra projekt där olika former av testbäddar utvecklas tillsammans med exempelvis fordonstillverkare. Det föreslås också att kommunen borde samordna sitt interna arbete med kommunikationsfrågor.

I den andra workshopen framkom dels tillgänglighetsfaktorn, att regionbussar även behöver gå kvällstid, samt att en fungerande infrastruktur måste få kosta pengar. Här fanns också en stark vilja att faktiskt arbeta aktivt för att få politiska beslut som skulle kunna leda till positiva förändringar.

WS1: Kommunikationer:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Samarbete med regionerna för att få till bättre förbindelser

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Laddstolpar runt om i kommunen
- Snabbare och tätare bussturer i regionerna
- Möjliggöra för arbete på bussarna (wifi och eluttag)
- Samarbeta med kommunerna runt om för att lobba för bättre bussförbindelser
- Bussar till Halmstad, Jönköping som gör det möjligt att pendla till skola och arbete
- Gratis busskort till olika grupper

WS1: Övergripande arbetsgrupp kommunikationsfrågor (kommun): En samordnare?

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Region Kronoberg, Ljungby Kommun, Trafikverket, samarbete med närliggande kommuner, forskning och näringsliv.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Kommunikation.

WS2: Infrastruktur (vägar och tåg):

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Pengar – det måste få kosta
- Politiska beslut
- Samverkan mellan kommuner

Vi vill stötta genom att ligga på politiker, öppna upp för olika forum, sprida information och tillgängliggöra politiska debatter.

WS2: Utveckla infrastrukturen:

Bussar måste gå även på kvällstid. Utveckla miljötänket med kollektivtrafiken.

9.12 Trygghet och kultur

Trygghetsfrågan har stått högt i kurs vid båda mötestillfällena. I det första fallet handlar det om att kommunen själv ska utveckla en bättre och tryggare miljö med hjälp av de kommunala förvaltningarna tillsammans med medborgaranda och i det andra fallet lägger man till att även näringslivet kan bidra med denna utveckling. Kulturen lyfts också fram, både som kulturuttryck och som social kultur.

I det andra mötestillfället återfanns en mängd förslag. Andelen förslag visade på att detta är en prioriterad fråga för många. Vid motsvarande undersökningar som den som genomförs nu för Ljungby kommun har vi liknande resultat. Om en plats är trygg mår invånarna bättre och det leder exempelvis till lägre sjuktal vilket i sin tur leder till en bättre fungerande industri.

Den här delen kan även kopplas samman med andra punkter i denna översikt som handlar om utbildning och boende samt kring frågor för hur unga vuxna kan utvecklas.

Utifrån ett medborgarperspektiv bör den här frågan ses ha hög prioritet.

WS1: Trygghet, skola, vård och omsorg

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Politiker, näringsliv, investerare, medborgare, medarbetare ute i verksamheten.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Medborgardialog, bra ledarskap, snabb och okomplicerad service.

WS2: Trygghet:

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Politiska beslut
- Information
- Personal
- Göra det attraktivt att bo och flytta hit
- Garantier för omsorg, ex dagisplatser

Vi vill stötta genom

- riktad marknadsföring genom sociala medier
- Kommunen är osynlig - ändra kommunloggan – använd en mer lockande logga, visualisera

Ungdomar kan medverka att arrangera. Näringsliv kan stå för lokaler.

WS2: Vård och kompetens:

Hur ska vi nå dit?

Nyttja dagens vårdkunskap och satsa på Ljungbys sjukhus. Ljungby sjukhus och CIL/servicetekniker skulle kunna hjälpa varandra för att sedan satsa mer.

Vi vill stötta detta genom att:

WS2: Tryggheten:

Vad behövs för att nå denna punkt?

- "Tillgänglighet och nära" (barn- och äldreomsorg)
- Tillräckliga resurser för blåljus

WS2: Kommunikation/trygghet/ företagande:

Hur ska vi nå dit?

- Vi måste bli fler – skatteintäkter
- Lätt att skaffa boende
- Behålla prisnivån på boende
- Satsa på kulturella värden; ex musik, konserter
- Öppenhet, mångkultur (skapar trygghet)
- Vi som bor här: marknadsför Ljungby
- Stötta bygden genom att ex handla lokalt
- Världen är större än länsgränsen. Påverka länstrafiken. Det behövs järnvägslinje – inte bara höghastighetståg. Samarbeta över länsgränser.
- Kommunen behöver locka till sig större kedjor, nyetableringar som ger effekter som caféer, biobesökare
- Kultur- och sportsatsningar kan trots stora kostnader ge effekter
- Fler effekter inom naturupplevelser som kan få folk till att vilja flytta hit

Vi vill stötta detta genom att:

- Prata gott om Ljungby
- Kyrkan kan stötta samanhållningen där olika åldrar och bakgrunder träffas
- Vara attraktiva arbetsgivare. Utvecklingsmöjligheter för arbetsgivare
- Lyssna till efterfrågor
- Samverkan mellan företag och företag och kommun
- Handla i Ljungby
- Idrottsrörelsen kan ta hand om ungdomar genom att hålla dem aktiva.

WS1: Kultur

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Kultur: Vad är det som gör att detta är spännande för näringslivet att börja arbeta med?
- Unesco knackar på dörren det innebär att Berättarnätet kan bli upptagen på världsarvslistan.
- Företag har en företagskultur/storytelling - vi har fler berättelser att berätta.
- Berättelser från nu och då

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Ljungby kommuns varumärke kan knyta an till berättande – berättarbygden.
- Ta vara på det som är unikt – berättande.
- Kultur är även öppenhet, värdskap, tolerans och trygghet.
- Ett par restaurangetableringar har gjort att vi Ljungbybor umgås på stan mer.
- Rundtur för alla som är nyinflyttade – till ett par besöksmål med fika och information.
- Nätverk med träffar för alla som är nyinflyttade
- Döpa gator efter sägner.
- Kommunen. Inkluderande samhälle med blandade boenden för alla människor. Översiktsplanering, höja kunskapsnivån, forskningsutveckling, kunskapsintensiva företag, ökad branschbredd.
- Brett integrationsarbete. Dörarp – ett gott exempel.

9.13 Boende

Den sista punkten som båda grupperna hanterade gemensamt handlade om boendet. Klart över hälften av Sveriges kommuner uppger att det finns brist på boende. Här vill kommunen förbättra servicen vid bebyggelse av olika slag. Det behöver inte enkom handla om bostäder utan kan även hantera industribyggnation.

I den andra workshoppen lyftes en delpunkt om att fokusera på boende i hela kommunen. Denna punkt återfanns även i den första workshoppen men lyftes mer i den andra. Genomgående kom många frågor att handla om Ljungby centralort men denna lyftes här och var då även kopplad till att etablera boende vid vattendrag. En punkt som även fanns med under andra frågeställningar.

WS1: Bebyggelse:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?

- Politiker, näringsliv, investerare, medborgare, medarbetare ute i verksamheten.

På vilket sätt kan kommunen stödja?

- Medborgardialog, bra ledarskap, snabb och okomplicerad service.

WS2: Trygga boenden i hela kommunen:

- Bygg boenden i hela kommunen
- Innovativa boenden
- Bygg vid vattendragen
- Hyrförmedling i kommunen som får våra fina boenden uthyrda.

WS2: Få folk att bo i Ljungby och inte pendla:

- "Medflyttarservice"
- Skola, skola, skola
- Attraktiva tomter och hus
- Marknadsför oss. Mycket är egentligen bra.
- "Goda medborgare" både brinner och marknadsför regionen.

9.15 Utbildning

I den första workshopen fanns endast möjligheten att lyfta fram två prioriteringar i slutet av grupparbetet. I den andra workshopen kunde man lyfta fram tre. Detta kan vara anledningen till att ingen prioritering gavs kring begreppet Utbildning från tjänstemän och förtroendevalda. Vi ser samtidigt i det tidigare arbetet att utbildning och kompetensförsörjning står högt i kurs för båda grupperna. Under Näringslivspunkten ovan finns exempelvis även med förslag på samverkan med skola samt löpande kompetensförsörjning.

Punkterna nedan har med andra ord endast inkommit från den andra workshopen.

WS2: Utveckla utbildningarna:

Marknadsföring. Samarbeta ännu mer med Linnéuniversitetet och andra universitet. Samarbeta med företagen. Utbildningar för framtiden.

- Unga kan vara en samtalspartner i utvecklingen av en ny skola

WS2: Utbildning:

Vilka ska vara med och på vilket sätt?
Politiker, näringsliv, investerare, medborgare, medarbetare ute i verksamheten.

WS2: Utveckla vårt högskolecentrum:

Vad behövs för att nå detta?

- Starkare kommunikationsplan för att marknadsföra lokala utbildningar.
- Utveckla samarbete med Linnéuniversitetet (fler lyckade satsningar såsom sjuksköterskeutbildningen)
- Tag hänsyn till näringslivet behov.

Vi vill stötta genom ambassadörsskap.

WS2: Helhet för studenter:

Bra infrastruktur, attraktiva utbildningar, bra uteliv. Kultur och idrott. Underlätta för nyinflyttade att lära känna varandra. Näringslivet behöver bjuda in skolan mer.

9.16 Unga vuxna / Attraktivitet

På motsvarande sätt som begreppet Utbildning endast fanns med i den andra workshoppen var fallet med kring Unga-vuxna. Där kan vi samtidigt lägga till att många av frågorna hanterar attraktivitetsfrågor. Vår bedömning är att denna punkt är viktig då vi vet, från en befolkningssynpunkt, att det är viktigt att attrahera unga och unga-vuxna (upp till 27 års ålder).

Många av frågorna handlar om att skapa eller lyfta fram existerande verksamheter. I många av fallen handlar det om ideella krafter men också om kommersiella.

WS2: Ge unga/familjer mer möjligheter:

Etablera "Hubbar" som ska jobba som brygga

- mellan näringslivet och skolan.
- Föreningsliv och friluftsliv
- Skola och vården
- Kreativa miljöer och attraktiva miljöer
- Sprida investeringar

Detta kan göras med ideell arbetskraft, med näringslivet och i dialog med kommunen.

Kan fungera som remissinstanser, vara bollplank till kommun och genererar en trygg skola och kreativa miljöer.

WS2: Utveckla kulturen/idrotten:

Samarbeten mellan olika aktörer.

Lokalerna är viktiga. Marknadsför utbudet av kultur/idrott/fritid.

Viktigt att sticka ut. Ett föreningsliv som inte finns någon annanstans. Ex Sagobygden, Teater 16, Odensjö...

Visa upp och synliggör mängden av förening (ex genom en föreningsmessa).

Etablera forum för /fysiska möten.

- Vi vill göra detta genom att delta i utvecklingsform.
- Sagobygden arbetar för ett internationellt genomslag.
- Ljungby kan bli ett gott exempel på hur man kan arbeta med det immateriaella kulturarvet/muntliga berättandet.

WS2: Brett föreningsliv med stort engagemang:

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Bredden inom idrott är A och O.
- Erbjud alla plats – unga som gamla
- Använd befintliga eldsjälar för att utveckla föreningslivet
- Kanske måste det utgå ersättning
- Inled samarbete mellan olika klubbar så att alla får spela

Vi vill stötta genom ett fortsatt starkt engagemang

WS2: Evenemang:

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Pengar
- Idella personer
- Lokaler, aktivitetshus

Vi vill stötta genom

- Unga deltar.
- UF-projekt
- Eventbolag
- Inforamtio, sociala medier (ex instagram), skolinforamtio, tv-skärmar, klassrepresentanter.
- Företag, privatpersoner kan fungera som projektledare

WS2: Hela Sverige ska leva:

- Kronoberg, Ljungby/Älmhult. Service i samverkan, ev beviljade bidrag från Tillväxtverket
- Nya sätt att samverka/samverka på nya annorlunda sätt
- Skapa nätverk
- Göra reklam för oss (och på nya sätt)
- Våga satsa

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Utbildning: Yrkesutbildning, lobbyverksamhet, grundskola, gymnasium, samverkan, behörig personal
- Arbetsstillfällen: Bygga bostäder, närproducerade bostäder, marknadsföra platsen för arbetsstillfällena, varierat näringsliv
- Kommunikation: Bra vägar, järnväg, ny teknik

Vi vill stötta genom att utveckla

- Utbildning
- Arbetsstillfällen
- Kommunikationer och bostäder

WS2: Attraktivitet för 20 - 35:

- Det unika som sticker ut. Skapa miljöer där man kan genomföra idéer. Stötta idéer som dyker upp; arrangörer, mötesplatser, kaféer, entreprenörer, nyanlända, flyktingar, flyktingar av entreprenörer.

WS2: Stor plats – enkla möjligheter lätt att genomföra:

- Hur ska vi nå dit?
- Skapa miljöer där man kan genomföra idéer. Stötta idéer som dyker upp; arrangörer, mötesplatser, kaféer, entreprenörer, nyanlända, flyktingar, flyktingar av entreprenörer.

WS2: Utveckla nöjen och shopping:

Kommunen har goda kontakter med företag. Lotsa mer företag hit. Fortsätt lobba. Fyll luckorna vid Ljunbyporten. Bostäderna. Få folk att flytta hit. Fler mindre kaféer för unga.

- Marknadsföring. Viktigt att handla lokalt.

9.18 Natur

Även Natur var ett begrepp som endast kom upp i den andra workshoppen och det finns här även en koppling till unga och deras användning av naturen. Natur ses som en resurs där företagandet kan växa.

WS2: Naturen:

Vad behövs för att nå denna punkt?

- Marknadsför och ta hand om den.
- Tillgängligt för alla
- Bjud in alla

Vi vill stötta genom

- Yngre: Sociala medier
- Medelålders: Berätta om vad du kan uppleva i Ljungby
- Vid större event berätta om Ljungby
- Nyttja naturen
- Sprida evenemang till mindre ställen
- Visa på kultur.
- Foton

WS2: Vår vackra natur:

Hur ska vi nå dit?

- Satsa på förutsättningar kring både turism och näringslivsutveckling. Försök gå runt eventuella problem istället för att stanna upp. Aktiviteter runt våra vatten gör att andra grenar på trädet växer. Våga satsa på Lagaån och Bolmen. Kommunen är en viktig spelare här.
- Lyft fram mångfalden och marknadsföringen av vårt område måste förbättras.
- Vi vill stötta detta genom att:
- Låt unga anordna aktiviteter för andra unga. Unga kan då bli till driftiga företagare.

WS2: Berika vårt friluftsliv, värna om vatten:

Kommunens fortsatta satsning på friluftsliv, idrott, löpspår.

Öka tillgängligheten till våra fina platser

Tillgänglighet till våra vatten

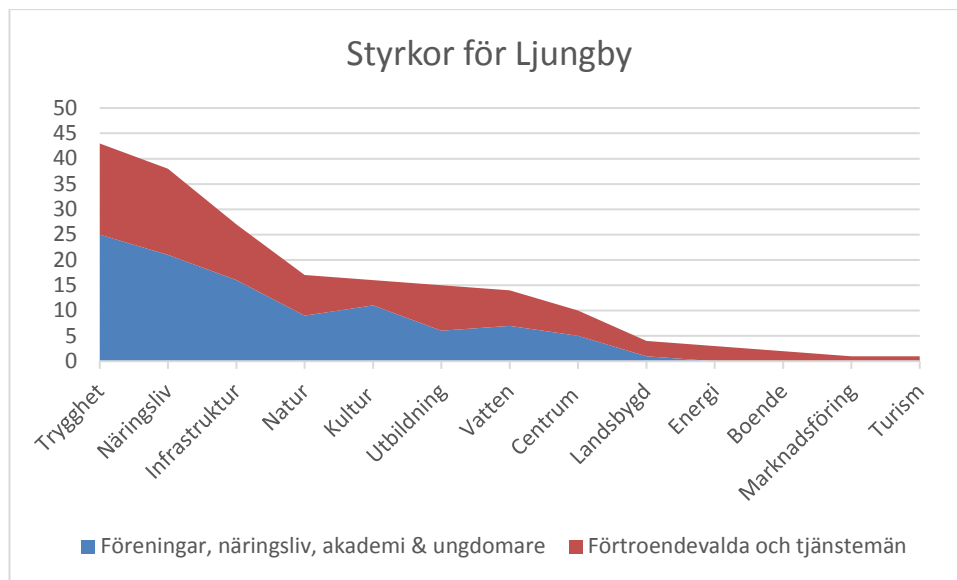
Satsa vidare på skidbacken.

9.19 Sammanvägning gällande styrkor för Ljungby

När vi väljer att sammanföra resultaten från de två workshoparna gällande styrkor visar det att det finns tre kraftfulla styrkor för Ljungby enligt deltagarna själva.

Att begreppet trygghet ligger högt ska ses som något mycket positivt då det är en viktig faktor vid beslut om att flytta till en plats. Att näringslivet också läggs högt är också positivt då det visar på en styrka även i värdeorden från båda workshopparna. Både begreppen infrastruktur och natur kommer därefter som starka styrkor.

Att kultur lyfts relativt kraftfullt i den andra workshoppen kan ha att göra med att andra gruppen hade ett starkt engagemang från kulturutövare. På motsvarande sätt anses utbildning ha en större styrka hos de förtroendevalda och tjänstemän vilket kan ses som en spegling av de närvarande personerna. Vi kommer att se senare att just utbildningsfrågorna ses som viktiga att prioritera och att det då främst handlar om förbättringsåtgärder.

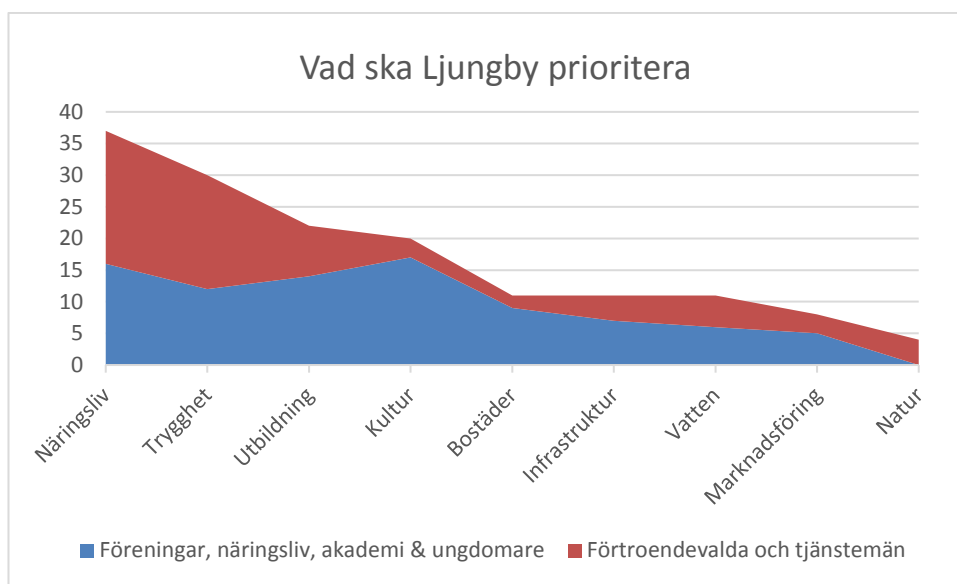

Figur 15 Styrkor från Ljungby

I figuren ovan återfinns samtliga angivna styrkor fördelade på de rubriksättningar som lagts fram. Vi ser här att Trygghet, Näringsliv och Infrastruktur gemensamt bedöms som de mest prioriterade i de båda workshoparna. Därefter följer vissa skillnader i turordningen där prioriteringarna är lite olika gällande Natur, Kultur samt Vatten.

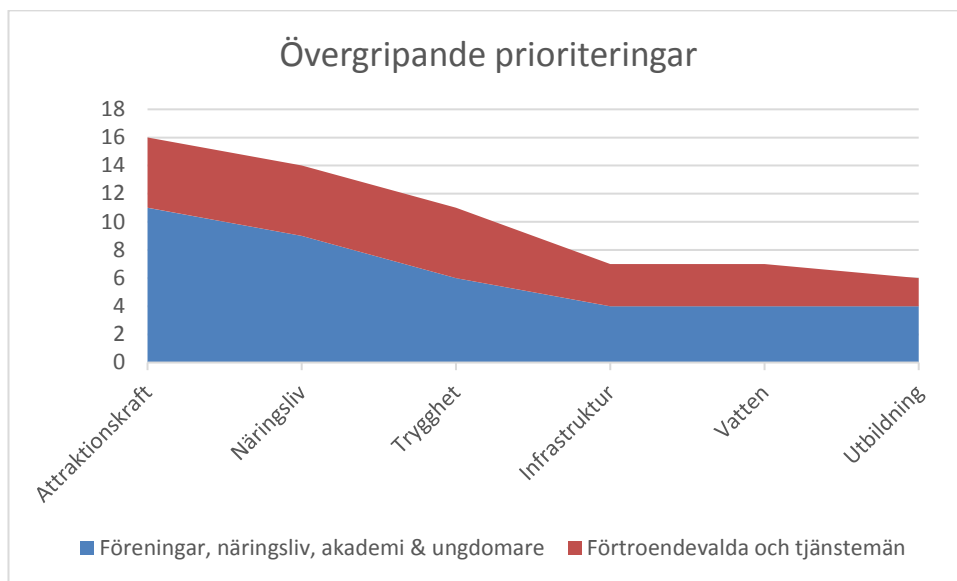
När vi gör en fortsatt sammanvägning och jämför de olika workshopparna och vad de kommer fram till handlar kanske den viktigaste noteringen kring vilka ledarpositionerna som finns mellan de olika workshoparna. Näringsliv och Trygghet har olika prioriteringar som kan ses i nedan diagram och Utbildning har en klar gemensam tredjeplats gällande vad Ljungby som kommun bör prioritera.

I den andra workshopen var begreppet kultur den enskilt starkaste prioriteringen och kan som ett viktigt värde att föra fram från den representation som fanns med då.

Figur 16 Vad ska Ljungby prioritera
De båda workshopparna visade på markanta skillnader mellan sig inom några områden och då speciellt inom grupperingarna trygghet, utbildning, kultur och bostäder. Båda grupperna lyfte fram näringslivet som en högt prioriterad fråga samtidigt som man så de övriga närmaste "hjärtefrågorna" med olika styrka.

När det gäller den sista sammanslagningen och som tar upp övergripande prioriteringar och där deltagarna tvingas välja prioriteringar så faller Utbildning långt ner. Näringslivsfrågor återfinns fortfarande högt upp tillsammans med trygghetsfaktorer. Båda bör ses som komplementärer för att samhället ska fungera och båda bör ses som viktiga för samtliga invånare i Ljungby.

Figur 17 Övergripande prioriteringar
Här blir antalet grupperade prioriteringar färre och båda grupperna tenderar till att, i stort, tycka lika.

De punkter som återfinns under begreppet Attraktionskraft handlar i mångt och mycket om den tid när vi inte arbetar dvs under den majoritet av vår samlade tid under ett helt liv då vi inte är på en arbetsplats.

Att begreppet vatten finns med kan utifrån ett mer holistiskt perspektiv ses som både unikt och spännande.

I den andra workshopen var begreppet kultur den enskilt starkaste prioriteringen och kan som ett viktigt värde att föra fram från den representation som fanns med då.